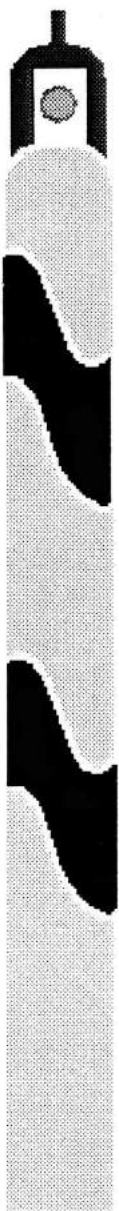

archief

14de JAARGANG - NUMMER 2 - 2002
APRIL - MEI - JUNI

In dit nummer:

- * *ACTIVITEITENKALENDER*
- * *VOORWOORD*
- * *SINTE PIETER BRANDT! (2)*
- * *OUD-WINKELIERSTER ANNA VANHOUTTE VERTELT...*
- * *DE BEERBLOCKS BOUWDEN MEE AAN OOSTENDE*

Gidsenblad

LANGE NELLE

OOSTENDE

Driemaandelijks blad van de afdeling OOSTENDE
van de WEST-VLAAMSE GIDSENKRING vzw
Afgiftekantoor OOSTENDE 1
Verantwoordelijke uitgever:
Patricia Veris, Nachtegalenlaan 50, 8400 Oostende

IN DIT NUMMER:

Inhoud:

32	ACTIVITEITENKALENDER	REDACTIE
35	VOORWOORD	RITA WERBROUCK, RENE VANDERCRUYSSSEN, DIRK BEIRENS
41	SINTE PIETER BRANDT! (2)	VINCENT DUFLOU
48	OUD-WINKELIERSTER ANNA VANHOUTTE VERTELT...	ANNIE STORME
57	DE BEERBLOCKS BOUWDEN MEE AAN OOSTENDE	ROGER TIMMERMANS, ANDRE BEIRENS, DIRK BEIRENS

.....
Verantwoordelijke uitgever en secretaris:

Patricia Veris, Nachtgalenlaan 50, 8400 Oostende
De medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen
(overname mag, mits bronvermelding)

Redactie:

Dirk Beirens, Floralaan 7, 8400 Oostende

Vormgeving:

Herman Moerman, Parijsstraat 11/6, 8400 Oostende

Voorzitter:

Leen Coene, Rietstraat 33, 8400 Oostende

Dispatching:

(059) 80 73 81 (Fax en telefoon)

Rekeningnummer:

068-2075070-73

Lidmaatschapsbijdrage 2002 = 12,40 €

Activiteitenkalender

Wilt u zeker weten of een activiteit al dan niet doorgaat, contacteer secretaris Patricia Veris: tel. (059) 80 62 39 - fax (059) 80 12 54

BEZOEK BRUGGE 2002

Op zaterdag 1 juni 2002 om 14 uur afspraak voor het Provinciaal Hof op de Grote Markt in Brugge

Op 24 mei start de tweede grote tentoonstelling in het kader van Brugge 2002: **HANZE @ MÈDICI**.

Naar aanleiding van de eeuwenoude traditie van Brugge als handelsstad wandelen we olv een gids door het mercantiele centrum van de stad en bezoeken we 4 markante gebouwen.

We starten aan/in het Provinciaal Hof, de plaats van de oude Waterhal op de markt, de 15-eeuwse overdekte haven van Brugge. Staan nog op het programma: de Saaihalle, het Natiënhuis van de Genuezen, de bevoorrechte handelspartners van de stad, Hof Bladelin, residentie van de beroemde bankiersfamilie uit Firenze, de Medici, en de Poortersloge, trefpunt van de vele buitenlandse handelaars op het einde van de Spiegelrei.

Met de ondertitel **BRUGGE, WISSELMARKT VAN CULTUREN** kunnen in de gebouwen multimediale elementen, zelden geziene documenten, handelsschatten, oorkonden, stapelplaatsen en nog veel meer ontdekt worden.

Tussendoor wordt het verhaal van de Hanze, de "Oosterlingen", verteld die altijd de belangrijkste en grootste vreemde handelsnatie vertegenwoordigde en die in Brugge één van haar 4 "kantoren" openhield. De gids legt de link tussen Noord en Zuid, gisteren en vandaag.

De natiehuizen van de Italianen staan er nog altijd; de Spanjaarden hebben veel sporen nagelaten; ook Portugezen, Engelsen en Schotten

kozen voor Brugge als handelsbasis.

Op het Van Eyckplein staat de reconstructie van de houten stadskraan die symbool staat voor alle handelsactiviteiten in Brugge en vervaardigd werd door het Brugse Vrij Technisch Instituut.

Verplicht inschrijven tot 25 mei bij de dispatching op 059 80 73 81 en ter plaatse betalen! Globale toegangsprijs= € 8 pp, senioren € 6,5.

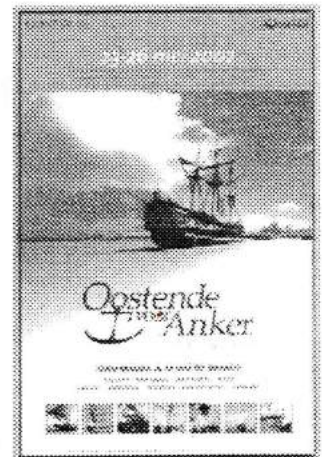

OOSTENDE VOOR ANKER

Van **donderdag 23 tot zondag 26 mei** is dit indrukwekkende evenement aan zijn derde editie toe. Oostende, nu openluchtmuseum fungeert als haven voor ruim 100 authentieke vaartuigen. Publiekstrekkingen zullen zeker zijn: de **CEDOV**, het grootste zeilopleidingsschip ter wereld en de **GRAND TURK**, het "piratenschip", beide bekend van de vorige editie.

Naast alle nevenactiviteiten, zoals zee-excursies, een zeedorp met infostanden (op het Stationsplein), een maritieme markt, muzikale opluistering,

en nog veel meer, wordt dit jaar ook de maritieme kunst en het historische verleden van Oostende in de kijker gezet. Belgische kunstenaars en schilders uit Kent, de Royal Society of Marines Painters exposeren in het MSKO en in de Venetiaanse Gaanderijen start de tentoonstelling **OOSTENDE & CO** over de

Oostendse Compagnie, waarover in dit blad bericht wordt.

De gidsen van de LANGE NELLE zullen dit jaar in het zeedorp een infostand verzorgen. Op vrijdag 24 mei leiden zij 250 genodigden rond in Oostende en op de tentoonstelling van de Oostendse Compagnie. Velen onder hen verzorgen ook het educatief programma van Horizon op 23 en 24 mei, waar honderden schoolkinderen de voor anker liggende schepen mogen bezoeken.

BEDRIJFSBEZOEK DAIKIN IN OOSTENDE

Donderdag 20 juni 2002 om 14.00 uur

Daikin Corporation is een Japans bedrijf met hoofdzetel te Osaka

Opgericht in 1934 telt de firma een 7500 werknemers.

Het bedrijf is een wereldleider op gebied van de industriële, commerciële en residentiële airconditioners en heeft vestigingen in de USA, Nederland, Duitsland, Z-Afrika, China, Singapore, Thailand, Australië en België.

Daikin Europe nv in Oostende opgericht in

1972 stelt een 1.200 mensen tewerk.

In Oostende beschikt het bedrijf over een productieafdeling, een training center, een distributiecentrum en een coördinatiecentrum.

Het bezoek duurt 3 uur. Er is één gids voorzien per 20 à 25 bezoekers. De firma wenst 3 weken op voorhand te weten hoeveel bezoekers er zullen zijn, daarom sluiten we de inschrijvingen af op 31 mei 2002.

KREKENFIETSELING

Vrijdag 28 juni 2002 om 19.00 uur aan het Sint-Annakerkje in Stene-Dorp

Gids René Vandercruyssen begeleidt ons gedurende een ruim 2 uur durende fietstocht: afwisselend peddelen en becommentarieerd bewonderen. René gidst ons door het geklasseerde krekengebied, op de Groene 62 en langs de "Keignaert" in Zandvoorde.

Let wel: eigen, perfect werkende (licht!) fiets meebrengen!

Leden: gratis – niet-leden: 1 EUR

TE KOOP: de vijf delen van
"Oud Oostende in Beeld" (André Van Caillie).
Tel. 059/51.13.11 of 059/51.73.33

HERNIEUWING LIDMAATSCHAP

Dit is het tweede 2002-nummer van ons blad.

Het lidmaatschap 2002 gaat in op 1 januari en houdt in: (meestal gratis) deelname aan onze voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen. Bovendien ontvangt elk lid het driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en meer wetenschappelijke bijdragen.

Als extra krijgt u in het najaar het jaarboek 2002. Neogotiek in West-Vlaanderen, deel 2 (niet-ledenprijs = 12,50 €) van de West-Vlaamse Gidsenkring.

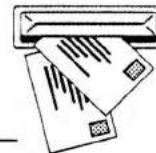
De lidmaatschapsbijdrage is 12,40 € (conform wat onze zusterverenigingen vragen) over te schrijven op bankrek. nr. 068-2075070-73 t.n.v. West-Vlaamse Gidsenkring, afd. Oostende "Lange Nelle", 8400 Oostende.

U kunt ook steunend lid (14,87 €) of erelid (24,79 €) worden door het passende bedrag over te maken.

Dank bij voorbaat voor een vlotte afhandeling!

MEEGEDEELD

“Oostende & Co” in de Venetiaanse Gaanderijen

Van 24 mei tot en met 29 september 2002 organiseert de Cultuurdienst van de stad Oostende de tentoonstelling ‘Oostende & Co’.

De tentoonstelling neemt u mee op avontuurlijke reis naar Oost-Indië, zoals vele Oostendse zeelui die ervoeren in de 18de eeuw. Toen legden ondernemende kooplui van ons zich toe op het verkennen van de nieuwe handelsrichting Oost-Indië.

Ondanks de beperkte middelen ontstonden succesvolle expedities naar de Rode Zee, de Indische kusten en China die leidden tot hoge winstmarges in de thee- en koffiëhandel. Malabarse peper, Indisch textiel. Chinese zijde en porselein werden gegeerde producten voor de Europeanen. Deze ondernemingen vormden de basis voor het ontstaan van de ‘Generale Keizerlijke Indische Compagnie’ (eind 1722), beter bekend als de Oostendse Compagnie.

Oostende vertolkte een cruciale rol in de Oost-Indiëtrafiek. De stad was de thuishaven van het maritieme bedrijf en groeide snel uit tot een centrum van Aziatische producten. Rond 1725 was Oostende een internationaal centrum voor thee en Bengaalse katoentjes, dat ook de Engelse en Hollandse markt mee bevoorraadde.

Wenst u deze avontuurlijke zeereizen naar Mocha, Surate, de Gangesdelta of Kanton aan den lijve te ondervinden? Of wilt u de exotische rijkdom ontdekken, die dankzij de Oostendse Compagnie in Vlaanderen werd geïntroduceerd? Dan is ‘Oostende & Co’ beslist een bezoekje waard!

In het kader van de tentoonstelling wordt bovendien een (al dan niet begeleide) stadswandeling op het getouw gezet, die u individueel of in groep kunt maken. Daarnaast biedt de expo ook geleide bezoeken, matinées of nocturnes. De educatieve dienst Mu-Zee-Um ten slotte werkte een educatief programma uit op maat van jongeren van de tweede en derde graad Lager Onderwijs.

‘Oostende & Co’ vindt plaats in de Venetiaanse Gaanderijen, op de hoek van de Zeedijk en de Parijsstraat en is dagelijks te bezoeken van 14.00-18.00 uur en op zondag van 10.00-12.00 uur en van 14.00-18.00 uur.

De toegangsprijs bedraagt 3 euro voor volwassenen. Studenten (18-26 jaar), senioren (+60 jaar), Cultuurkaart 2002-houders, groepen (vanaf 25 personen). De Lijn en leden van de ‘Vrienden van de Stedelijke Musea Oostende’ betalen 1,5 euro. Voor jongeren tussen 15 en 18 jaar bedraagt de toegangsprijs slechts 1 euro. Jongeren -15 jaar, Lange Nelligiden en scholen komen er gratis in.

Voor meer inlichtingen kunt u terecht bij de Cultuurdienst, tel. 059/56.20.15, fax: 059/51.68.62 of mail naar stadsbestuur@oostende.be.

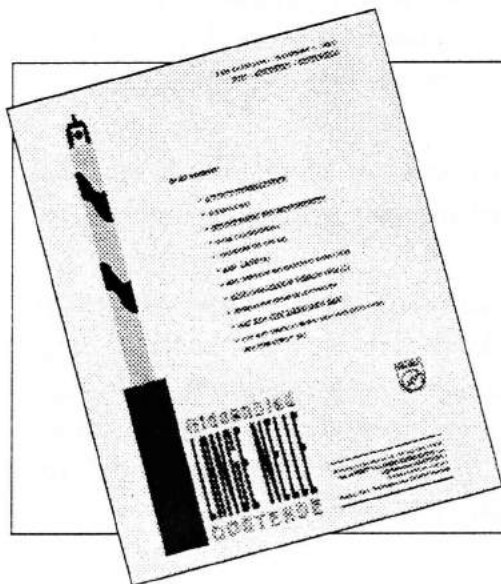
Open deur Josiane Van Houtte

Zaterdag 1 juni en zondag 2 juni 2001, telkens vanaf 10.30 tot ongeveer 18 uur:

Open Atelier Josiane Van Houtte

Plaats: Oudenburgsesteenweg 30, Oostende (aan het kanaal Brugge-Oostende)

Op zaterdag geeft de kunstenaars demonstraties.

Publiciteitstarieven

Gidsenblad

"Lange Nelle"

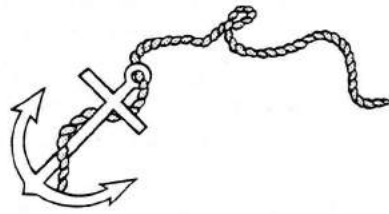
1/1 A4-blad = 74,37 €

1/2 A4-blad = 49,58 €

1/4 A4-blad = 24,79 €

Voorwoord

Het anker gelicht...

We zullen 'm missen, onze oud-/ere-voorzitter Marc. Niet dat hij van de aardbodem verdwenen is, zulke tovertrucs zijn ook hem te machtig. Maar Marc geeft na rijp beraad de fakkel door en dat moet ook in een zichzelf voor aderverkalking behoedende vereniging.

Onder zijn bezielende voorzitterschap (1988-2001) groeide de kring uit tot een volwaardige loot van de West-Vlaamse Gidsenkring, werden twee Oostendse gidsencursussen georganiseerd (1991-'92 + 1996-'97) en werd "Lange Nelle" het aan te spreken baken voor gedegen en gevarieerde rondleidingen in de Stad-aan-Zee. De toekenning van de prijs Culturele Raad Oostende 2000 was de kers op de taart.

Dat het zo'n vaart zou lopen, kon ook Marc niet vermoeden, toen hij zelf in 1988 als eerste het "examen" aflegde voor Oostendse gids. Op de foto hiernaast, genomen ter hoogte van het gerechtsgebouw, ziet u links twee van de juryleden, conservator Norbert Hostyn en historicus Paul Vandewalle. En verder een rist zenuwachtige maar toch uiterst geconcentreerde kandidaat-gidsen: Dirk Beirens, Anne-Marie Pollet, Maria Vieren, Marcel Braet, Anne-Lore Corveleyn en Ann Samyn. De oorspronkelijke 12 geslaagden, aangevuld met 2 heropgevesten, stichtten op 20 oktober 1988 officieus en op 29 december 1988 officieel "Lange Nelle", een fantastische naamvondst aangereikt door Omer Simoens. Marc Loy die al gediplomeerd gids in Brugge was, stelde zijn diensten ter beschikking en werd prompt verkozen tot de allereerste voorzitter van de pasgeboren vereniging.

In ons eerste tijdschriftnummer (juli 1989) pleegde Marc volgende voorwoordbijdrage:

TOCH!

Misschien, beste lezer, houdt u nu het primeurnummer van de Oostendse Gidsenkring met ambivalente gevoelens tussen de verbaasde vingers: enerzijds is er de opluchting dat u eindelijk weer iets van ons hoort, anderzijds wellicht ook een knagende ergernis omdat dit zo lang duurde.

Eindelijk dus wat nieuws van onze prille vereniging waar u, in blind vertrouwen, lid van werd, maar waar u zo bedroevend schaars over hoorde tijdens de eerste zes maanden van 1989.

Hoewel het bestuur blaakt van toffe en beloftevolle initiatieven, eiste het opstarten van onze "Lange Nelle" meer tijd en energie dan verwacht. Daarbovenop kwam dan nog het gelukkige aanbod dat we vanwege de Provincie kregen toegespeeld om in de toekomst missc hien te gidsen in het te realiseren Recreatiepark Raversijde. Wij aanvaardden enthousiast maar dat doofde meteen alle initiatieven voor het voorjaar omdat we weer de banken in moesten voor een (leerrijke) bijscholing terzake.

Weet echter, beste leden, dat we u eeuwig, of toch heel lang, dankbaar blijven, omdat u ons, zonder krediet, moreel en financieel hebt willen steunen tijdens de startperiode. We beloven u alvast een primeurwandeling doorheen de vestingsarchitectuur van beide wereldoorlogen in het domein Prins Karel.

Ondertussen ging eind juni onze eerste activiteit door: een boeiende avondwandeling door het Oostendse Krekengebied olv onze secretaris Marcel.

Hopelijk vormt ons tijdschrift naast rondleidingen, bezoeken en voordrachten een periodieke link met achtergrondinformatie, interessante artikels en nieuwtjes van de kring.

Het weze dus genoteerd: we zijn gestart!

We benijden Marcs vlotte pen en tong, DE attributen van een 'groot' voorzitter, die daarbij met zijn relativerende humor en puntige commentaren, lezers en luisteraars weet/wist te boeien. U ziet hem hiernaast aan het werk in Wijkcentrum 't Kasteeltje Zandvoorde tijdens de traditionele nieuwjaarsreceptie anno 2001. Gelukkig gaf Marc altijd na zijn welkom- en jaaroverzichtswoordje het bevel aan Marcel om de kurken te laten knallen.

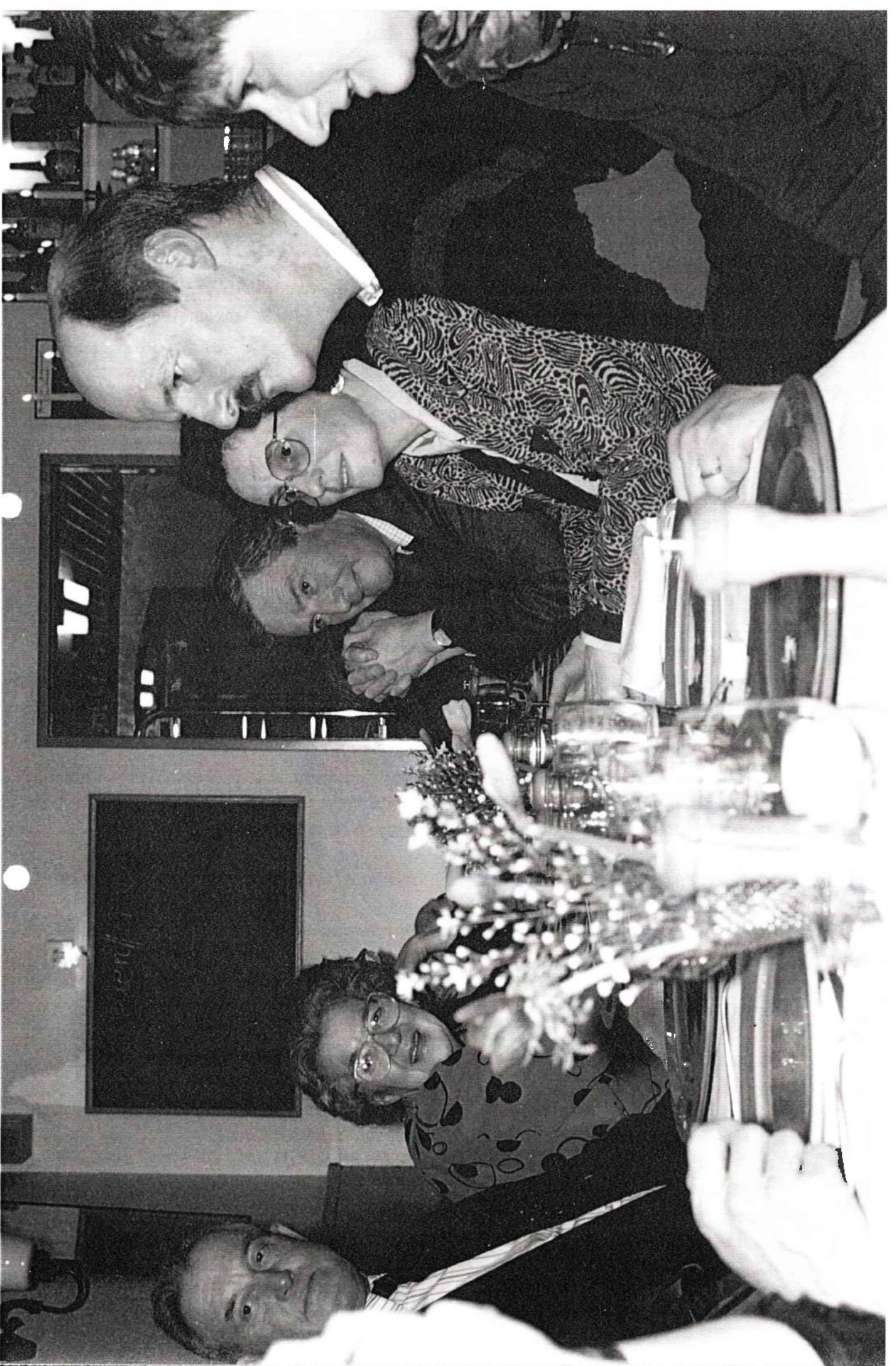
Voorzitter zijn betekent ook de beschermcomitéleden informeren en animeren. Op 21 februari 1992 hield het bestuur een nieuwjaarsetentje waarvan volgend snapshot getuigt.

Op de foto (blz. 38) ziet u rechts op de voorgrond Frieda, echtgenote van Marc, de voorzitter himself en verder in tegenwijzerzin: de heer en mevrouw Van Tieghem de ten Berghe, in naam van de Kamer van Koophandel, en de heer (+) en mevrouw J. Dreesen, namens de Heem- en Geschiedkundige Kring 'De Plate'.

Een andere plicht waarvan onze voorzitter zich met brio kweet, was het bedanken van gastsprekers en het overhandigen van een presentje. U ziet op de foto hiernaast Marc en erecommandant Roger Ghys na diens vertelvoordracht aan boord van de Mercator:

"De Mercator: van kadet tot gezagvoerder" (zaterdag 20 mei 1995).

Verder voelde Marc zich ook niet te min om premièrewandelingen van zijn eigenste collega-gidsen bij te wonen. Niettegenstaande dit een achteraanzicht is, herkent u ongetwijfeld onze nu oud-voorzitter. En helemaal aan de andere kant is de nieuwe voorzitter, rara, een aandachtige toeschouwer-luisteraar. De dienstdoende gids is Jeannine Laplasse die Lange Nelle-leden meetroont op de eerste kunsthistorische stadswandeling "In het spoor van de zeebonk" op zaterdag 17 maart 2001.

Marc, dankjewel voor je toegewijde voorzitterschap en je toffe bijdragen!

Hieronder volgen de toespraak van bestuurslid Rita Werbrouck op 8 maart 2002 en de bijdrage van bestuurslid René Vandercruyssen.

Beste Marc,

Het was even wennen op 10 januari 2002, tijdens de eerste vergadering van het nieuwe jaar, toen je er niet waart.

Je had ons nochtans voldoende voorbereid op het feit dat je geen voorzitter meer wou zijn.

Je wou vernieuwing binnen het bestuur en zoals je het met een kwinkslag zei: het startsein geven voor een portrettengalerie van de voorzitters.

Samen met Marcel Braet en Dirk Beirens was je één van de pijlers die de gidsenkring vorm en gestalte gaf.

We kwamen graag naar de vergaderingen die je leidde.

Je maakte er altijd een aangename ontmoeting van, nooit was de humor ver weg en het saaie van bepaalde onderwerpen wist je handig te omzeilen.

*Het waren er **honderdvierenvijftig** op diverse plaatsen in onze stad.*

Je hebt de gave van het schrijven.

We keken uit naar je "voorwoord" in ons gidsenblad, vlot en zinvol geschreven en ook zeer gesmaakt door onze leden.

***Tweënvijftig** pende je er neer voor onze gidsenbladen, **dertien** voor onze jaarverslagen.*

Je hebt de gave van het woord.

We genoten van ontelbare toespraken in het openbaar.

Zelden had je de gelegenheid deze voor te bereiden, maar steeds vond je de juiste toon, nu eens ernstig dan weer vrolijk, en altijd met een heldere en krachtige stem, als die van een zanger.

*De West-Vlaamse Gidsenkring kon in al die jaren op jouw aanwezigheid rekenen en meer dan **zestig** maal vergezeld je Marcel naar de Rodenbachstede.*

Via boeiende artikels in "De Zeewacht" zorgde je voor de bekendmaking van onze gidsenkring.

*We voelden ons veilig als op een schip waarvan jij de kapitein was. **Dertien** jaar zorgde je aan boord voor een frisse wind, warme kameraadschap en een schitterend logboek.*

We willen je hiervoor van harte danken. Het maakt jou en de voorbije jaren zondermeer onvergetelijk.

Nu je van koers veranderde, begint een nieuwe periode.

Plannen en zeekaarten die omwille van de gidsenkring waren opgeborgen, kunnen worden bovengehaald, nieuwe horizons ontdekt.

We wensen je van harte een goede vaart en een behouden thuiskomst.

Ook Frieda, je vrouw, danken we oprecht.

Ze was onze kring steeds genegen en bracht zeer veel begrip op voor je inzet en afwezigheden thuis.

*We hopen dat ze er niets tegen heeft dat we je vandaag op deze memorabele dag en avond tot **erevoorzitter van Lange Nelle** benoemen!*

Marc, Frieda, het ga jullie goed!

Rita Werbrouck

* * *

*Het begin van dit jaar kon ons, bestuursleden, niet erg bekoren,
want inderdaad, zonder Marc, voelden we ons een beetje verloren.*

*Er waren problemen, we zaten zelfs in de puree,
maar weldra trokken we weer eendrachtig iedereen mee.*

Na moeizame beraadslagingen, slaagden we er zelfs in een dubbelslag te slaan.

*De gidsenkring Lange Nelle werd wedergeboren
en terzelfdertijd een nieuwe voorzitter uitverkoren.*

*Op 14 februari, kwam er uit de schoorsteen van de Anklap
witte rook, 't was wel weeral na 11 uur.*

*En toen konden we het heuglijke nieuws aan niemand nog kwijt
tenzij aan Erik de gebuur.*

*Dus mag ik jullie nu het grote goede nieuws melden,
tenzij het al geen nieuws meer is... gezien de meerderheid
van het bestuur uit vrouwen bestaat, en je dan best begrijpt
dat zoiets snel de wereld rondgaat.*

*Dames en heren, vrienden en vriendinnen,
de nieuwe Lange Nelle v.z.w. kan nu beginnen
onder het voorzitterschap van...*

*iemand me een grote bagage, die van vele markten thuis is
... jaja, zeg het maar gauw,*

't is inderdaad een vrouw!

en 't is een felle, precies zoals het licht van Lange Nelle.

*Een voorzitter moet zonodig weten te sussen,
en, dat zag je daarnet, behoorlijk kunnen kussen.*

*Bij gelegenheid op een podium kunnen flaneren
en, ook zojuist gezien, een erelint weten te draperen.*

En dat kan ze allemaal.

*onze nieuwe voorzitster: Doctor Leenoris Coena, **Leen Coene**.*

René Vandercruyssen

Sinte Pieter brandt! (2)

De Balans

Bij het ochtendgloren kon men de tries-te balans opmaken van het sinister. Alles wat maar enigszins kon branden was opgebrand. Van het kerkgebouw bleef op de toren, het barokportaal, vier zwart geblakerde muren en de pilaren die de zijbeuken scheiden van het schip na, niets meer over. Het interieur bood een macaber schouwspel van vormloze overblijfselen, schaliën, vensterglas, verwrongen metaal, verkoolde balken, zwartgeblakerde stukken muurkalk, enz... Altaren, biechtstoelen, kansel (2), koorbanken, hoogzaal en alle stoelen op drie stuks na die in het baptisterium stonden, waren tot as herleid. Van het hoofdaltaar bleven enkel bakstenen van de onderbouw over. Van het orgel met zijn 32 pijpen en drie klavieren met pneumatische beweging – het orgel van de vernielde kerk, kostprijs 40.000 fr., was één van de beste orgels ooit gebouwd door ANNEESSENS uit Geraardsbergen – bleef op de door de hitte vervormde en gesmolten orgelpijpen na, niets meer over. Het hekwerk dat het koor afsloot en de ijzeren partijen van de communiebanken van de twee zijbeuken stonden nog wel overeind, maar waren door de inwerking van de vlammen en hitte volledig verwrongen. De kerkvloer was bedekt met een twee voet dikke, doorweekte as- en puinlaag.

Ook de sacristie vertoonde een ware ravage. Het water stond er centimeters hoog. Overal lagen paperassen en kaders ontdaan van hun schilderij. Inderhaast had men laden opengetrokken en deurpanelen ingebeukt om de kerkschatten te redden en in veiligheid te brengen.

Naast het kerkarchief werden ook alle sacrale ornamenten, kelken, monstransen en reliekschrijnen gered. Ook de grote monstrans geschonken door koning Leopold I, vervaardigd uit verguld zilver en bezet met honderden diamanten en edelstenen, wist men in veiligheid te brengen (3).

Een prachtig 16de eeuwse priesterornament uit zijde en goudbrokaat, bestaande uit een kazuifel, twee onderkleden, mantels met kap en alle bijbehorende accessoires, werd eveneens gered. Dat ensemble dat slechts bij belangrijke religieuze plechtigheden werd gedragen, was nog maar pas hersteld. Kostprijs anno 1896, 9.000 fr. Ook het groot kerkvaandel van het Heilig Sacrament dat slechts tweemaal per jaar in een processie werd uitgedragen, werd uit de brand gesleept.

Het wit marmeren beeld van Sint-Pieter boven het barokke kerkportaal, het praalgraf van Louise-Marie d'Orléans (4), de doopvont uit het baptisterium, een op het uiteinde van de rechterbeuk opgerichte annex. en de Ecce Homo (5), in de volksmond gekend als Christus met de koude voeten bleven eveneens gespaard van de vlammen.

Ook een aantal schilderijen, weliswaar van mindere waarde (6) - zo wordt althans gerapporteerd - werd gered :

- Sint-Antonius en de pestlijders (7), een werk van Jacob VAN OOST, de Oude (8) ;
- Christus tentoongesteld aan de joden (9) ;
- De engel die Sint-Jozef wekt voor de vlucht naar Egypte ;
- De wonderbare visvangst ;
- Sint-Karel Borromeus bezoekt de pestlijders, geschilderd door G. BACKEREEL (10).

Andere belangrijke kunstschaten en schilderijen wist men echter niet te redden. Zo gingen het hoogaltaar en de twee zijaltaren met hun schilderij compleet verloren in de brand.

Het hoogaltaar waarvan de bouw startte in 1724 en dat pas voltooid werd in 1735, was versierd met een werk van Philippe DE CHAMPAIGNE (11). Het doek stelde de heiligen van het Oude Testament die het Heilig Sacrament aanbidden voor. Dat schilderij was afkomstig uit de Sint-Donaaskerk in Brugge. In 1804 werd het aangekocht door prefect CHAUVELIN en aan de stad Oostende

geschonken, die het een jaar later in 1805 aan de kerk gaf. Dat was evenwel niet het oorspronkelijk schilderij van het hoogaltaar. Toen in 1795 de Fransen de kerken sloten en hun bezittingen verbeurd verklaarden, namen zij het toenmalige schilderij van het hoogaltaar weg. Het stelde de wonderbare visvangst voor en was van de hand van Caspar DE KRAYER (12). Het werk zou zich nu ergens in Rijsel of in Brussel moeten bevinden (13).

Het beeldhouwwerk boven het schilderij van Philippe DE CHAMPAIGNE stelde de drievuldigheid voor, met daaronder een schild met een zinnebeeldige voorstelling van de Sint-Pietersbanden en het werk van de verlossing van de christenslaven. Aan weerszijden stond een beeld opgesteld, dat van Sint-Petrus en Sint-Paulus.

Het altaar in de linker- of noordbeuk was voorzien van de groep van Onze-lieve-Vrouwe van Salette, waarachter het doek "De geboorte van het kind Jezus" hing. Dat werk, daterend van 1753 of 1754, is van de hand van Paul DE COCK (14), toenmalig bestuurder van de Brugse Academie en was aangekocht geworden voor 150 guldens. Bezijden dat altaar stonden de heiligen Phelippus NERI in kerkgewaad en Joannes NEPOMUCENUS opgesteld. Die beelden dateerden van 1754 en waren afkomstig van Temse.

Boven het altaar van de rechter- of zuidbeuk hing een schilderij van het Laatste Avondmaal, waarvan de schilder blijkbaar niet was gekend. Verder was ook dat altaar versierd met beelden. Aan de ene kant van het altaar stonden beelden van de heiligen ROCHUS en Karel BORROMEUS, patroonheiligen van de pestlijders, terwijl aan de andere zijde AARON en AUGUSTINUS stonden opgesteld.

Uiteindelijk gingen er minder werken verloren dan vermoed. Zo rapporteerde de krant *Flandre Liberale* een lijst van schilderijen die eveneens ten prooi waren gevallen aan de vlammen :

- Portret van een abt, een werk van Jacob VAN OOST de Oude (15) ;
- Sint-Gertrudis (16) , eveneens een werk van Jacob VAN OOST de Oude ;
- De Heilige-Antonius ten hemel opgenomen, een doek van Jacob VAN OOST de Oude (17)

- Christus die klaar staat om de wereld met bliksem te treffen, terwijl Sint-Franciscus in gebed bemiddelt en deels de aardbol beschermt met zijn mantel (18). Ook dit werk was van de hand van Jakob VAN OOST de Oude.

Deze werken gingen niet verloren in de kerkbrand. Die doeken waren eigendom van de stad Oostende en in bruikleen gegeven aan de kerk (19). Al meer dan één jaar tevoren had de Stad de werken teruggevraagd om ze te laten restaureren (20). De reeds gerestaureerde werken gingen niet terug naar de kerk, maar werden opgehangen in het stadhuis. Zo hing de Christusfiguur in de inkomhal, terwijl het portret van de abt en de Heilige-Gertrudis in het salon naast de grote balzaal waren tentoongesteld.

Het Oostendse brandweerkorps onder vuur genomen

Eén van de gespreksonderwerpen in de dagen die volgden na de brand was het optreden van het brandweerkorps, dat niet van kritiek werd gespaard. Vooral de katholieke pers trok hard van leer tegen het Oostendse brandweerkorps, daarmee ook het liberale stadsbestuur viserend. Men verweet het korps dat het enkel werd ingezet om bij feestelijkheden vlaggetjes en lantaarntjes op te hangen en muzieklessenaars te vervoeren en op te stellen, terwijl als er brand uitbreekt men ze van alle kanten moet gaan op zoeken. Het feit dat de pompiers niet konden omgaan met het blusmateriaal noch wisten hoe zij dergelijke branden moesten bestrijden wegens gebrek aan oefening, werd eveneens gelaakt.

Volgens de katholieke dagbladen eiste de openbare opinie dan ook luidop dat de brandweer zou worden hervormd. Hierbij verwees men naar de ambtsperiode van schepen MARYSSAEL, bevoegd voor openbare werken. Toen werd er door de pompiers iedere zondagmorgen geoefend en werd hun materiaal onderhouden.

Uiteraard slikte de liberale pers, vertegenwoordigd door *L'Echo d'Ostende* en *Le Carillon*, de kritiek van de katholieken op het brandweerkorps en onrechtstreeks op het stadsbestuur niet. *L'Echo d'Ostende* deed die kritiek af als cliché. Zonder te willen poneren dat de

57 Ostende. Tour de l'ancienne Eglise St. Pierre incendiée.

wijze waarop men tewerk was gegaan om het sinister te bestrijden, vlekkeloos was verlopen. wees *L'Echo d'Ostende* er op dat het stadsbestuur al het mogelijke had ondernomen om de brand in te dijken. Van zodra het alarm was geluid, waren burgemeester Alfons PIETERS en de schepenen Victor MICHENS, Auguste LIEBAERT, Auguste VAN IMSCHOOT en René VAN LOO aanwezig, evenals stadsingenieur VERRAERT en politiecommissaris Romain TILKENS. Men kon dus het stadsbestuur niets verwijten.

Ook de kritiek aan het adres van het Oostendse brandweerkorps werd als onterecht bestempeld, al beaamde de liberale pers wel dat de eerste hulp wat moeilijk op gang kwam doordat men aanvankelijk ietwat zijn koelbloedigheid had verloren. Zo'n reactie - schreef *L'Echo d'Ostende* - was begrijpelijk en zelfs onvermijdelijk bij een ramp van dergelijke omvang. Weliswaar was die paniekstemming van korte duur.

Ook al mochten de beweringen van de katholieke pers kloppen over het brandweerkorps, wat volgens *L'Echo d'Ostende* geenszins het geval was, dan nog was het onmogelijk geweest de snel uitbreidende brand te blussen omdat het vuur, aangewakkerd door de felle wind, een veel te gemakkelijke prooi vond in die oude kerk die, volgens die krant, de tand des tijd had herleid tot een grote zwam. Onze moedige brandweerlieden deden wat van hen werd verwacht en zelfs het best georganiseerd brandweerkorps zoals dat van de stad Brussel zou ook niet hebben kunnen verhinderen dat de kerk volledig werd verwoest. Bij een dergelijke ramp moet men het onvermijdelijke aanvaarden en in eerste instantie zorgen dat het sinister zich niet verder uitbreidt, waarbij de vlammen overslaan naar de aanpalende huizen. Deze opdracht werd althans volgens *L'Echo d'Ostende* wel degelijk vervuld. Dat klopt, maar uit verslagen blijkt dat dit initiatief niet door het brandweerkorps, maar door burgers werd genomen.

Ook *Le Carillon* sprak met alle lof over het optreden van zowel het brandweerkorps als het politiekorps. De krant roemde de inzet van de brandweerbrigadiers DORCHAIN, BODDAERT, POTTIER en VAN DEN BROECKE en de politieagenten VANMEER, NAESSENS, VERBURGH, CHEVILLET en ASPESLAGH

die zich op alle plaatsen bevonden waar het grootste gevaar heerste

Wat onbekwaamheid en nalatigheid betrof, kaatste de liberale pers de bal terug in het kamp van de katholieken. In plaats van het stadsbestuur en haar korps te bekritisieren zouden katholieken beter eerst in eigen boezem kijken. Zij die begaan waren met het onderhoud en behoud van de kerk waren volgens de liberale pers nalatig en onbekwaam, want hadden zijn hun taak ernstiger en plichtsbewuster waargenomen dan had men wellicht die brand kunnen voorkomen. Zo wees zij er op dat men zonder toezicht de loodgieters liet werken met hun soldeerkomfoor, terwijl dergelijke kachel-tjes vaak aan de basis lagen van brand.

L'Echo d'Ostende besloot dat de brand van de oude Sint-Pieterskerk uiteindelijk niet zo verschillend was van een gewone brand en dat de katholieke strekking geen echte redenen had tot jammerklachten. Op kunsthistorische vlak was de dekenale kerk toch van weinig betekenis. De meeste waardevolle kunstvoorwerpen had men dank zij de moedige inzet van velen kunnen redden en bij de reddingsoperaties vielen er geen dodelijke slachtoffers. Tijdens de reddingswerken vielen slechts een viertal lichtgewonden te betreuren. Bij een poging om een schilderij af te haken viel een man van een ladder en verwondde zich aan het hoofd, een tweede bezeerde zich aan de bil en een derde verzwikte zijn hand. Burgemeester Alfons PIETERS raakte door een vuurgenster licht verbrand aan het oog, terwijl de kraag van de jas van commissaris TILKENS door de hitte verschroeide.

Daarbij had men niet te klagen want de kerk was volgens de krant boven haar waarde verzekerd en de clerus zou in de toekomst zeker niet weigeren de mis op te dragen in een volledige nieuwbouwkerk.

Ook in de gemeenteraad bleef het optreden van het brandweerkorps niet onbesproken. Tijdens de raadsvergadering van 01 september 1996 - dat was de eerst volgende gemeenteraad na de kerkbrand - diende raadslid Joseph VAN DE VENTER een motie in. In die motie wees hij erop dat de kerkbrand overduidelijk had bewezen dat het Oostendse brandweerkorps hoogdringend diende te worden gereorganiseerd :

“zo diende het pompiersbestand absoluut te

worden verhoogd, temeer dat ze voor alles en nog wat werden ingeschakeld waardoor men ze eerst overal moest gaan zoeken als er ergens brand uitbrak. Vandaar dat hij opteerde voor een brandweerkorps bestaande uit 25 man - brigadiers niet meegeteld - zodat er steeds een wacht van minimum acht man ter beschikking zou staan in de kazerne.

Tevens diende er een betere verloning te worden gegeven. De te kleine wedde – een brandweerman had toen een dagloon van 2,50 frank - had tot gevolg dat de brandweerlieden meestal maar twee tot drie maanden in dienst bleven en daarna vertrokken omdat ze ondertussen een beter betaalde baan hadden gezocht en gevonden. Het komen en gaan van de brandweerpersoneel had als gevolg dat het korps niet kon beschikken over geoefende pompiers die op adequate manier een brand konden bestrijden. Wel vond hij het aangewezen dat bij de aanwerving van brandweerlieden men opteerde voor kandidaten die eveneens een vak hadden geleerd, zoals metser, timmerman of loodgieter. Dat was mooi meegenomen als ze dan eens dienden te worden ingezet voor andere taken.

Ook dienden er zeker Porta-ladders te worden aangekocht. Nu moest de brandweer bij het uitbreken van een brand, zich verhelpen met eerst nog het aan elkaar sjoeren van twee of drie ladders, waardoor heel wat kostbare tijd verloren ging.

Het manke optreden van de brandweer was ook het stadsbestuur niet ontgaan want in zijn antwoord zei burgemeester Alfons PIETERS dat in het College reeds het aanstellen van een brandweerkorporaal om de brandweerlui te initiëren, ter sprake was gekomen. Tevens had de stadsingenieur ondertussen ook opdracht gekregen om de reorganisatie van het korps te onderzoeken.

Een eventuele verhoging van de bezoldiging diende te worden besproken bij de eerstvolgende begroting.

Wat het materiaal betrof beschikte het korps over één Porta-ladder, die echter buiten gebruik was.

Schepen Auguste LIEBAERT vulde de burgemeester aan met de melding dat het zeer moeilijk was om brandweerlieden aan te werven. Het Stadsbestuur wenst er vijf aan te werven, maar niemand stelde zich kandidaat. Uit volgende reactie van schepen Auguste LIEBAERT :

“ On ne peut cependant leur donner des traitements de ministre. Ils ne devraient pas se montrer si exigeants et ne pas vouloir que les poulets leur tombent tout rôtis dans la bouche ” (21)

maak ik op dat men geen kandidaat-brandweerlui vond, precies omwille van de lage bezoldiging.

(Wordt vervolgd)

VOETNOTEN

(2) Over de kansel schrijft men dat het een merkwaardig kunstwerk uit de 17de eeuw was waarop de goddelijke deugden (hoop, geloof en liefde) waren voorgesteld. Die datum klopt echter niet. De 17de eeuwse preekstoel dateerde van 1674. Die kansel, gebeeldhouwd door de Antwerpenaar GUILINUS, rustte op de twaalf apostelen die het werk waren van vier Gentse beeldhouwers: JORY, PICK, VAN ROMBAUT en PAULI en werd samen met de rest van het kerkinterieur vernield tijdens de brand van 19 juli 1712. Bijgevolg moet de in 1896 verloren gegane preekstoel van latere datum zijn, namelijk 18de eeuw, zoals opgegeven in *La Saison d'Ostende*, in haar editie van 18 augustus 1896.

(3) Ik vermoed dat dit de 15de eeuwse monstrans is die was verzekerd voor de som van 9.000 fr., waarvan sprake in *L'Echo d'Ostende*, jg. 32, 20.08.1896, nr. 66, pag. 1.

(4) Burgemeester Alfons Pieters liet koning Leopold II per telegram weten dat het gedenkteken voor zijn moeder uit de brand was gered. *De Duinengalm* in haar editie van 22.08.1896 schreef spottend dat de burgervader in de tekst van zijn telegram had moeten toevoegen dat zijn brandweerkorps er voor niets tussen zat, maar dat het praalgraf werd gered dankzij de inzet van enkele moedige burgers.

Naar het schijnt was men oorspronkelijk van plan het praalgraf in een speciaal daartoe opgericht gebouwtje onder te brengen in het Leopoldpark, in de as van de Leopold II-laan. Nu men geen onderkomen meer had voor het praalgraf werd naar het schijnt geopperd om het oorspronkelijke project weer op te nemen.

Na de brand bleef het praalgraf opgesteld in de daartoe speciaal opgerichte annex, die volledig werd afgesloten met planken. Zo bleef het praalgraf beschermd tegen weer en wind en de afbrokkelende kerkmuren.

(5) De Ecce Homo was een plaats waar de vissers en vissersvrouwen kwamen bidden voor een behouden reis of terugkeer van hun familieleden op zee. Rondom de glazen kast waren gedenknissen en offeranden gebracht. In de volksmond sprak men van Christus met de blote voetjes of Christus op de koude steen. Deze Christusfiguur was een bijzonder voorwerp van eerbied en verering onder de vissersbevolking. Dit blijkt uit volgende beschrijvende passage:

"Ah ! Hoevele knieën hebben zich geplooid op deze plank!" - dat was een houten bank die voor de Ecce Homo stond opgesteld - *"Hoevele lippen, hoevele herten zijn door komenvurig bidden voor een familielid, voor een vriend op zee ten prooi der golven.*

Wezens van twintig jaar zijn zich komen vastklampen aan die plaats, in bittere tranen smeltende van vreeze voor den vader of den echtgenoot varende op de haren der zee! Hoevele oude moeders hebben zich niet tot deze bank gesleept, om den Almogen, de te aanroepen, hem smekende haar zonen, sedert maanden uit de haarstede vertrokken, terug te schenken.

Zelfs harde voorhoofden, strenge wezens, hebben zich neergebogen :

Grove handen, doorsneden van de koorden, vebland van de teer, hebben zich samengevouwen aan den voet van dit altaar van bermhertigheid ....wani de zeeman geloofi. En in de verschrikkelijke en grievende uren, wanneer de koude Noorderwind zijn hymne des doods schreeuwt in het vervaarlijke concert der ontbondene zee, de ziel van den zeeman is devoot en zijne eerste hoop op redding is 'i gebed'" (De Duinengalm, jg. 20, 22.08.1896, nr. 35, pag. 1)

(6) Het verwondert mij dat er gewag wordt gemaakt van werken van mindere waarde, als daar een werk van Jakob VAN OOST, de Oude wordt gerekend. Zie voetnoot 7.

(7) Zoals wij verder zullen zien, bleek er nog een tweede schilderij van Sint-Antonius, eveneens van de hand van Jakob VAN OOST, de Oude gered te zijn geweest. Dat tweede werk stelde de tenhemelopneming van Sint-Antonius voor. In de bronnen die ik raadpleegde wordt er steeds maar melding gemaakt van één gered schilderij waarop Sint-Antonius staat afgebeeld: ofwel Sint-Antonius en de pestlijders ofwel Sint-Antonius-ten-hemel-opgenomen. Ik sluit dan ook niet uit dat er in werkelijkheid maar één schilderij was van Sint-Antonius, geborsteld door Jakob VAN OOST de Oude.

Steunend op de inventaris van A. COUVEZ zou het gaan om Sint-Antonius van Padua-ten-hemel-opgenomen. Eén van de bronnen gaf dus een foute titel op.

(8) Jakob VAN OOST de Oudere, was een Vlaams schilder die in 1601 in Brugge het levenslicht zag. Als kunstschilder liet hij zich vooral inspireren door de toenmalige Italiaanse kunststromingen: het caravaggisme en het academisme van Carracci. Na 1630 onderging hij de invloed van Pieter Paul RUBENS en Antoon van DIJCK.

In 1621 verwierf hij het vrijmeesterschap en in 1633 werd hij deken van het schildersgilde. Hij wordt beschouwd als de belangrijkste Brugse schilder uit de 17de eeuw.

Kenmerkend voor zijn oeuvre is zijn steeds donker wordend koloriet. Hij schilderde vooral portretten, altaarstukken en genretaferelen. Hij overleed in 1671, op 70-jarige leeftijd, in Brugge.

(9) Onder "Christus tentoongesteld aan de joden" moeten wij volgens de inventaris van A. COUVEZ de "Doornenkroning" verstaan. Dat schilderij was van de hand van Jean MAES, naar een werk van Antoon VAN DIJCK.

Volgens de inventaris van A. COUVEZ werd dat werk echter niet gered tijdens de brand zelf. Zoals wij verder zullen zien - zie hierover meer in voetnoot 19 - was dat één van de door het stadsbestuur in bruikleen gegeven schilderijen die reeds in 1895, één jaar voor de brand, aan de stad werd teruggegeven.

(10) Gillis BACKEREEL werd in Antwerpen geboren in 1572. Hij genoot zijn opleiding in Rome. In 1630 werd hij meester in het Antwerpse gilde. Hij schilderde vooral religieuze en bijbelse onderwerpen. In 1662 overleed hij op 80-jarige leeftijd in zijn geboortestad.

Ook dit werk kan, steunend op de inventaris van

- A. COUVEZ, niet uit de brand gered zijn geweest, daar het ook reeds in 1895 aan het stadsbestuur was teruggegeven.
- (11) Philippe DE CHAMPAIGNE of CHAMPAGNE was een Vlaams-Frans schilder geboren in Brussel, in 1602. In 1621 ging hij werken in Parijs bij Jean BOUILLON en Michel DE BORDEAUX. Acht jaar later, in 1629, verwierf hij de Franse nationaliteit.
- In 1628 werd hij hofschilder van Maria de MEDICI. Hij vervulde ook verscheidene opdrachten voor Lodewijk XIII. Hij was tevens RICHELIEU's geliefkoosde schilder. Deze laatste liet hem zijn paleis en de kerkkoepel van de Sorbonne decoreren.
- Voorals portretschilder oogste hij veel succes. Wereldvermaard is zijn portret van RICHELIEU, dat in het Louvre wordt tentoongesteld. Ook Lodewijk XIII en vele parlementsleden poseerden voor hem. Daarnaast maakte hij ook tal van kinderportretten. Kenmerkend voor zijn portretten is dat ondanks de uiterlijke strakheid ervan hij er uitstekend in slaagde het innerlijke van zijn figuren voelbaar te maken.
- Getekend door de dood van zijn vrouw en de meeste van zijn kinderen zocht en vond hij steun in de godsdienst, waarbij hij zich vooral aangetrokken voelde tot de Jansenisten.
- Hij overleed op 72-jarige leeftijd in Parijs.
- Wat het altaarstuk uit de afgebrande dekanale kerk betreft, schrijven kenners het werk echter toe aan Jean-Baptiste DE CHAMPAIGNE, neef van Philippe. Gedurende jaren werkten beiden samen, waarbij Jean-Baptiste werkte onder leiding van zijn oom. Jean-Baptiste nam Philips stijl en procédés over, zodat het moeilijk is de werken van beide schilders van elkaar te onderscheiden. Dat geeft als gevolg dat de werken doorgaans worden toegeschreven aan Philip DE CHAMPAIGNE.
- (12) Caspar de CRAEYER of CRAEYER was een Zuid-Nederlands schilder die op 18 november 1584 geboren werd in Antwerpen. Hij schilderde vooral portretten en altaarstukken. Vermoedelijk was hij een leerling van Rafaël COXCIE in Brussel. In 1607 verwierf hij het vrijmeesterschap waardoor hij spoedig belangrijke opdrachten kreeg. In 1635 werd hij zelf tot hofschilder benoemd.
- Zijn eerste werken vertonen wat betreft de plastische figuren overduidelijk Rubensiaanse invloed. Het clair-obscur effect ontleende hij aan Caravaggio. Mettertijd nam hij de gevoelige trant van Antoon van DIJCK over en werd zijn koloriet ietwat genuanceerder. De steeds meer geaccentueerde dramatiek onttaarde in zijn laatste werken - vanaf omstreeks 1650 - in theatraaliteit.
- Caspar genoot in zijn beginperiode zeer grote faam als portretschilder en na RUBENS was hij de belangrijkste en vruchtbaarste Zuid-Nederlandse kerkschilder. Hij overleed op 27 januari 1669, op 85-jarige leeftijd.
- (13) In het Brusselse museum - welk museum men hiermee bedoelt, weet ik niet - zou het schilderij nummer 55 als inventaris hebben.
- (14) Paul Joseph DECOCK werd geboren in Brugge in 1724. Hij volgde een kunstenaarsopleiding en was een leerling van Mathias DE VISCH. Hij borstelde vooral historische tafereelen, portretten en landschappen. Gedurende zijn leven was hij een gewaardeerd kunstenaar. Het was iemand die ook interesse had voor architectuur. In 1775 werd hij directeur van de Brugse Kunst-academie. Hij trad nooit in het huwelijk, maar woonde samen met Hubert, één van zijn broers. Het museum van Brugse Academie bezit een drietal werken van zijn hand.
- (15) Ik vermoed dat het werk dat beschreven werd als "Portret van een Abt" een voorstelling was van Sint-Trudo, die een kerk laat bouwen. Ik steun mij hiervoor opnieuw op de inventaris van A. COUVEZ. Dat schilderij was afkomstig uit de abdij ter Duinen in Brugge.
- (16) Naar het schijnt zou Jakob VAN OOST de Oude in de figuur van Sint-Gertrudis zijn dochter hebben geportretteerd.
- (17) Zie voetnoot 7
- (18) Dat schilderij was een kopie van een werk van Pieter Paulus Rubens. Het origineel sierde destijds het hoofdaltaar van de Recolettenkerk in Brugge en zou zich nu ergens in een Brussels museum bevinden.
- De kopie van Jakob VAN OOST de Oude bevond zich vroeger in de abdij ter Duinen in Brugge, waar het in 1794 werd weggenomen.
- (19) Deze schilderijen had de Stad verworven tijdens de Franse Revolutie. Tijdens een bezoek aan de stad Oostende in Thermidor An XI (= juli 1803) beloofde consul LE BRUN zeven schilderijen ter beschikking te stellen van het gemeentebestuur om er de vergaderzaal mee te decoreren, dit als compensatie voor in 1796 geroofde schilderijen. Na een besluit van markies F.B. DE CHAUVELIN, prefect van het Leiedepartement, uitgevaardigd op 3 Floréal An XII (= 23 april 1804), werden de schilderijen bezorgd. Het bleken allemaal werken met religieuze thematiek te zijn en bijgevolg niet echt geschikt voor een raadszaal. Daarom nam het Oostendse stadsbestuur op 15 Germinal An XIII (= 5 april 1805) het besluit de zes werken in bruikleen ter beschikking te stellen van de Sint-Pieterskerk en één schilderij te schenken, met name het doek van Philippe DE CHAMPAIGNE.
- In september 1895 besliste het College van Burgemeester en Schepenen deze schilderijen op te vragen voor het museum. In oktober van dat jaar werden ze naar het kursaal overgebracht om te worden gerestaureerd daar ze in zeer deplorabele toestand verkeerden. Op het ogenblik dat de Stad de schilderijen terug opeiste werd verteld dat de Stad dat recht niet had, omdat ze zozeggd eigendom waren van de kerkfabriek.
- (20) Deze doeken werden gerestaureerd door Henri PERMEKE, de eerste conservator van het Museum voor Schone kunsten in Oostende.
- (21) *Bulletin Communale de la Ville d'Ostende*, nr. 19, 01.09.1896, pag. 332-333

Oud-winkelierster Anna Vanhoutte vertelt ...

(Noot: deze tekst is de getrouwe weergave van wat de vertelster zei...)

Ik ben geboren op een hofstede in Westende op 18 maart 1913. Mijn vader, August, was landbouwer, is getrouwd in 1910 en had een hofstede.

Huwelijksfoto (1910) van August en Adelaïde Vanhoutte

Ze werd gebombardeerd in WO I en alles is afgebrand in oktober van het jaar 1914. In WO I was Westende dicht bij het front en de soldaten kwamen alsmaar dichterbij en schoten vanuit zee. Pa en ma zaten in de kelder en pa zei: “k Geloof dat er paardenvolk afkomt”, want hij hoorde paardengetrappel. Hij ging kijken en wat hij hoorde waren de pannen die van het dak vielen en alles stond in brand. Ze pakten de kinderen, 1, 2, 3 en 4 jaar en moesten dus 's nachts in de donker vluchten terwijl de hofstede afbrandde. De beesten in de stallen, alles was

opgebrand. De Duitsers die hen zagen, zeiden: “Die Leute bennen krank!” maar ze moesten wel vluchten, en waar naartoe? Naar Westende-bad. Want in Westende-dorp woonden ze, niet ver van de kerk. Wanneer ik er nu passeer met de auto zou ik willen blijven en alleen maar kijken.

Na de oorlog hadden pa en ma de eerste occasie om terug te gaan, maar ze durfden niet meer, want ze hadden toen al 8 kinderen en ma zei: “Overall waren er gaten van de bommen en er was geen steen meer die rechtstond van heel de hofstee”. En ze was bang dat pa met de ploeg een bom zou treffen en dan zou ze daar alleen staan met die kleine kinderen en zo durfden ze niet meer teruggaan.

In Westende-Bad stonden er mensen buiten die niet konden slapen van de bombardementen en doordat ze mijn ma kenden van de melkronde zeiden ze: “Adelaïde, wat doe je hier?”. En nadat moeder vertelde wat er gebeurd was, hebben ze ons mee naar binnen genomen. Op dat ogenblik hadden wij kinderen allemaal de mazelen. 's Anderendaags zijn mijn ouders nog eens teruggegaan om te kijken of ze nog iets konden redden, maar alles was dood: paarden, kiekens, zwijnen en kleine zwijntjes, alles was dood.

In Westende zijn we niet lang gebleven, één nacht maar. Toen zijn we met de kortewagen naar Oostende vertrokken. Op weg daarheen werd pa gearresteerd, verdacht van spionage, en zat drie dagen in de bak in de Watertorre. Ma moest alleen verder trekken met de kinderen.

Ma had een zuster die op Mariakerke woonde. Ze hield daar een soort van café-restaurant open. En ze heeft ons binnengepakt. Ze verschoot zich bijna dood toen ze ons zag. Onze grootmoeder was daar ook al, ze was ook gevlucht van 't front in Westende. Er waren op het laatste bijna geen mensen meer in Westende.

Nadat mijn moeder uit Mariakerke weg moest (er werden grote plakaten opgehangen door de stad Oostende dat alle vluchtelingen weg moes-

ten) ging ze naar een koeienmarchand, Staf de Witte, die ze nog kende van vroeger doordat ze daar koeien kocht, toen ze nog jong was. Hij vroeg: "Adelaïde, wat doe je hier? Je bent toch getrouwd en je woont toch in Westende?". "Ja", antwoordde ze, maar ik heb niets meer, alles is opgebrand en ik zoek woonst, weet gij misschien iets voor mij?". Staf de Witte antwoordde: "Adelaïde, je bent van God gezonden, ik heb een huis en de huurder was visser en ze zijn verleden week naar Engeland gevlucht, ik heb de sleutel, het is mijn huis, je mag binnengaan, er staan daar bedden en meubels, een stoof en alles wat je moet hebben". En op dit huis viel later een bom.

De Torhoutsesteenweg, na het bombardement

Het was op de Torhoutsesteenweg. Ze zaten allemaal binnen. Ma zat naast de stoof, ze had een kindje op haar schoot en gaf juist de borst. Pa kwam de trap af met Albert (ik had een broer die Albert heette en een zus Elisabeth, beiden tijdens WO I geboren en genoemd naar onze koning en koningin). Hij had mijn broer op zijn armen, in de andere hand een petroleumlamp, en hij viel naar beneden en had niets! Ma zat geklemd tussen de kleerkast en stoof en was ook ongedeerd. Het plafond was naar beneden gekomen en de ruiten waren kapot en we hadden alles weer verloren. Maar er was niemand gewond en mijn moeder verlangde van ons later ook dikwijls dat we zouden bidden voor de "Goddelijke voorzienigheid", want ze was er zeker van dat dit bestond. Om de kost te verdienen moest vader voor de Duitsers werken. Hij werkte op het nieuwe kerkhof aan de Stuiverstraat. Er was daar ook een Duits kerkhof.

Familiefoto, met in het midden Anna Vanhoutte

De Duitsers hadden de paspoorten ingevoerd. Iedereen moest naar de fotograaf foto's laten trekken. De foto is van 1917-18. De hoofden van pa en ma werden uitgesneden.

Bij ons waren er ook twee Duitsers. (zie grote foto). Op het einde van onze koer was er een pakhuis en de Duitsers vermaakten daar wagens en hadden er hun werkplaats. Maar ze sliepen daar niet, alleen maar werken. Ze waren heel lief voor de kinderen. Die ene Duits met Jeannetje op zijn arm had ook kindjes. Jeannetje is gestorven toen ze zes jaar was aan de kroep, haar keeltje was dichtgegroeid.

Na het bombardement zijn we naar Stene verhuisd. De puttenmaker had daar een huisje te huur. 't Was allemaal plat. We hebben daar lang gewoond en we sliepen daar met zeven kinderen op de zolder. Er was een voorplaats en een voute, waar pa en ma sliepen. Wij kinderen op de zolder hadden het nooit koud, we hadden allemaal matrasjes van kaf. Dit ging men halen bij de boer, wanneer ze dorsten. Dit rook heel fris en was heel warm om te slapen en werd elk jaar hernieuwd.

Ma had veel werk. Er bestond geen wasmachine. Ze had niets en moest altijd sparen. In die tijd kwam de pastoor af en toe aan huis. Hij hoorde dat er nieuwe mensen waren en was dus curieus. Hij vroeg ook: "Hoe zit dat hier, kunnen jullie leven?" "Ja", zei ma "we moeten zaaien naar de zak, we moeten heel gesparig zijn. We hadden geld, maar konden het niet meebrengen. We moesten vluchten en hebben al het geld voordien in flessen bedolven in de hof." "'t Is goed" zei de pastoor, "ik zal weerkomen, wanneer je man thuis is." Dus pa vertelde alles van die flessen. Het waren bierfles-

sen met een stop erop, er kon geen water in. De pastoor vroeg hem om een schets te tekenen van de hofstee en in de ene hoek van het groenselhof bevonden zich de flessen. De pastoor zei: "k Zal doen wat ik kan, 't is er misschien nog." En hij heeft die schets aan de aalmoezenier van het leger gegeven en alles verteld. En alles werd teruggevonden! Enige meters van die plaats waren Duitsers bezig met loopgraven te delven en ze vloekten toen ze de flessen zagen: "Donder-wetter, donderwetter!". Ma en pa waren natuurlijk heel content.

Mijn ouders besloten in Stene te blijven en met een melkronde te beginnen. Bij Staf de Witte hebben ze toen koeien gekocht, eerst twee, dan nog twee, tot ze er 5 hadden. En er kwam een stal leeg op Stene, en Staf de Witte had vele weiden. De koeien aten daar dus het gras en dit moest betaald worden per dag. De ene keer zaten ze hier in de weide en dan een keer daar en wij moesten melken. Eerst deden pa en ma dit, maar lang mocht pa dit niet doen van ma, want hij kon niet goed melken. Zijn zusters hadden dit altijd gedaan. Hij had maar een halve emmer gemoiken wanneer er een gehele inzatz. Maar de laatste pint melk moest er ook uit, anders kreeg de koe een uierontsteking.

Ik ging met de fiets naar de weide. Ik had een oude velo gekocht. Ik wilde feitelijk een mooie fiets, maar het was altijd van: "We hebben daarvoor geen geld". Maar ikzelf was ook heel profijtig. Tijdens Stene-Kermis kregen wij elk een frank of een halve frank om een keer op de paardjes of de slingermolen te zitten, maar wanneer de kermis weg was, had ik nog altijd mijn frank. Ook toen we de melkronde deden, kon ik sparen. We leverden ook aan de bakker Rosseel aan Petit-Paris. De mensen van Stene vroegen dan ook om van daar taarten mee te brengen. Vooral de pastoor en de nonnen, enz. en dan kregen we altijd een frank en dat was dan voor de spaarpot. Daarvan heb ik toen mijn eerste velo gekocht.

De zondagochtend ging ik altijd naar de mis om 6.30 uur. Dat was de eerste mis op St.-Jan. Er stond toen nog geen kerk, dat was bij de nonnen in het kapelletje. Kwart voor vijf 's ochtens, wanneer de eerste trein Oostende-Torhout passeerde, had ik toen al een koe gemoiken. 't Was dan vlug naar huis, vlug wassen en kammen op zijn Frans. Ik was altijd op tijd voor de mis. Ik

heb dit gedaan tot ik trouwde. Onze koeien stonden ook veel aan de Batterie van Hamilton. Daar stonden er nog kanonnen, die stonden in het water.

Toeval wilde dat het huis naast de stal van de koeien verkocht werd. Ma wilde dat kopen, omdat de koeien er waren en ze konden er zwijnen kweken. Er was ook nog een grote groenselhof bij. Maar pa wilde daar niet blijven. Pa was een boer en Pa geneerde hem niet op Stene, hij was juist zijn handen afgekapt, maar hij wilde ook niet naar Ichtegem of Koekelare omdat het daar slechte grond was, waar men geen tarwe kon op zetten. In Stene was hij maar een "melkboertje met een hele bende kinderen". Maar ma zei nog tegen mij dat men vertelde over ons: "Je moet niet achter hen kijken, 't zijn toch maar vluchtelingen!" Maar we zijn daar toch gaan wonen, want ma had een zuster in Brussel, die welgesteld was met vele huizen en Ma is er naartoe getrokken en vertelde dat ze in de miserie zat, maar dat haar kinderen goed leerden en braaf waren en dat het huis te koop was, maar pa wilde niet. Toen heeft mijn tante het huis gekocht. Het huis staat op de hoek van de Zilverlaan en Stene-dorp, rechtover is er nu een restaurant. Van daaruit zijn we allemaal getrouwd.

Pa was goed geleerd. Hij is geboren in 1863 en is naar school gegaan om voor veearts te leren. Het laatste jaar heeft hij het opgegeven. Zijn nonkel wilde de studies betalen en die was natuurlijk kwaad. Hij was dus heel geleerd, want zij kwamen veel naar mijn pa om brieven te schrijven naar de burgemeester of de koning. Hij kon ook schoon tekenen. Ma was niet geleerd, haar moeder stierf toen ze elf jaar oud was en ze moest dus thuis blijven om te helpen. Er bestond toen nog geen leerplicht. Mijn ma kende geen woord Frans. Naar school ben ik op Stene geweest bij de nonnetjes en toen op Mariakerke om Frans te leren, want op Stene leerden ze geen Frans. De pastoor kwam en vroeg: "Is 't waar, zal Anna naar Mariakerke naar school gaan?" "Ja", zei Ma "ze moet Frans leren. Ik wil niet dat mijn kinderen groot worden zonder Frans te kennen." Want toen Ma de melkronde deed in Oostende en er vroeg iemand de weg in 't Frans, verstond ze het niet, ze kon alleen maar zeggen in 't Frans hoeveel dat het was voor de eieren, de melk en de boter.

Toen ik wegging van de school in Stene, begonnen ze daar met Franse les, feitelijk kregen ze de Franse les dankzij mij. Ma was heel vooruitstrevend, want mijn broers hebben alle vijf college gedaan, alle vijf te voet van Stene naar de Vindictivelaan. En schoenen dat wij versleten hebben. We hadden nooit klompen aan. Elke week waren wij bij de schoenmaker met onze schoenen. We waren altijd als één van de schoonste van Stene gekleed. Ma was heel zindelijk. Zodus ben ik met mijn twee nichtjes, de kinderen van een broer van mijn moeder, naar Mariakerke op school geweest. Ze hebben het ook ver gebracht, ze hebben zelfs in de "Co" aan de caisse gezeten. Ik heb dus drie jaar lang de afstand Stene-Mariakerke naar de school te voet gedaan. Meer dan een half uur door regen, storm, sneeuw, 't is gelijk, ik moest er door. Ik ben maar één of twee keer naar het strand geweest met de school. We mochten alleen maar met onze voeten in 't water lopen. Op schoolreis gingen we te voet naar het Bredense kapelletje. Op de terugweg moesten de grote meisjes de kleintjes dragen. 't Was toch wel ver, te voet van Stene naar het Bredens kapelletje.

We hadden thuis geen radio maar naast de deur hadden ze "His Master's Voice" en wij met een kom aan ons oor tegen de muur gedrukt, konden meeluisteren. Ieder kreeg zijn toer om een keer van de muziek te genieten. Ze hadden heel mooie platen. Naar de cinema zijn we nooit geweest. Als kind heb ik nooit veel buiten gespeeld. In de vakantie moest ik altijd sokken breien van 's ochtends tot 's avonds, en schotels wassen.

Ik had één pop en mijn zuster ook en wij zagen die zo graag. Op een dag kwam er een madam die twee huizen verder woonde. Ze had geen kinderen en ze kweekte toen een kind voor een madam van 't stad en dat kind had geen speelgoed en toen vroeg Maria, zo heette ze, aan moeder of zij toevallig geen speelgoed had en toen ging moeder naar boven, we waren toen al groot, en ze gaf die twee poppen! Maar Maria moest wel beloven ze terug te geven. Ik heb dat nooit aan mijn zuster durven zeggen, en mijn zus heeft vele keren het huis omgedraaid om haar pop te zoeken. We hebben ze nooit teruggekregen.

Een keer per jaar gingen we naar de coiffeur. Ma sneed anders zelf ons haar. Iedere week

moesten we in 't bad, een grote bassin in de keuken en het was ieder zijn toer met een grote paravent ertussen.

Ik heb mijn pa nooit ziek geweten, hij is één dag ziek geweest en is de nacht daarop gestorven, hij was 90 jaar oud. Ma is gestorven toen ze 80 jaar was, ze was 't einde geleefd.

In 1937 heb ik mijn man, Firmin Timmerman, op de melkronde leren kennen. Zijn pa was ook melkboer. Zij woonden aan Petit-Paris, in de Toekomststraat 13 en ze hadden daar 15 koeien, een grote melkerij in 't stad. Er was ook een paardenstal voor 2 paarden en zwijnen hadden ze ook. In de zomer stonden de koeien achter de St-Janskerk, waar nu de "Nieuwe Stad" is. In de winter stonden ze op stal. Alle dagen moesten de koeien toen gemest worden en ieder dag met die vette naar 't land rijden. De geburen reclameerden altijd van de stank natuurlijk, er stonden zoveel beesten.

Anna Vanhoutte, op haar 21-ste verjaardag

Ik deed ook de melkronde met mijn vader met paard en kar.

Ik had drie klanten op het Heilig-Hartplein. Pa ging daar naar de mis. Ik was al op Stene naar de mis geweest. Paard en kar mochten niet alleen gelaten worden. Dikwijls zag ik een ander melkboertje met zijn 'trporteur' en op

een keer zei hij: "Dag mamsel, waar is je Pa?" "Hij is naar de mis." "En moet jij niet naar de mis gaan?" "Ik ben al geweest." En ja, de andere zondag was hij er weer en op een dag vroeg hij: "Zou je niet met mij willen vrijen?" "Willen vrijen met een melkboer, nooit van mijn leven en je moet het nooit meer vragen, ik trouw nooit met een melkboer!" Hij verschoot ervan, maar de volgende week was hij er weer: "Hoe is het, ben je veranderd van gedacht?" "Nee, ik wil nooit met een melkboer vrijen." "En ga je later trouwen?" "Ja, maar ik weet nog niet met wie." "En wat ga je dan doen wanneer je getrouwd bent?" "Als ik trouw ga ik een winkel houden." "Ewel, 't is goed, we hebben een huis met een winkel in de Gerststraat en die madam wil iets huren in de stad en zal verhuizen." "Ja, dan zal ik vrijen met jou." En zo begon het. We mochten ook naar de cinema, maar mijn zuster moest mee. Om tien uur moesten we thuis zijn, dus moesten we iedere keer naar buiten gaan voordat de film gedaan was, nooit hebben we een film tot het einde gezien. We zijn maar één keer dansen geweest en dat was in de Valentino in Oostende op de Groentenmarkt.

Als getrouwd koppel zijn we bij de schoonouders ingetrokken. Die ouders hadden drie kin-

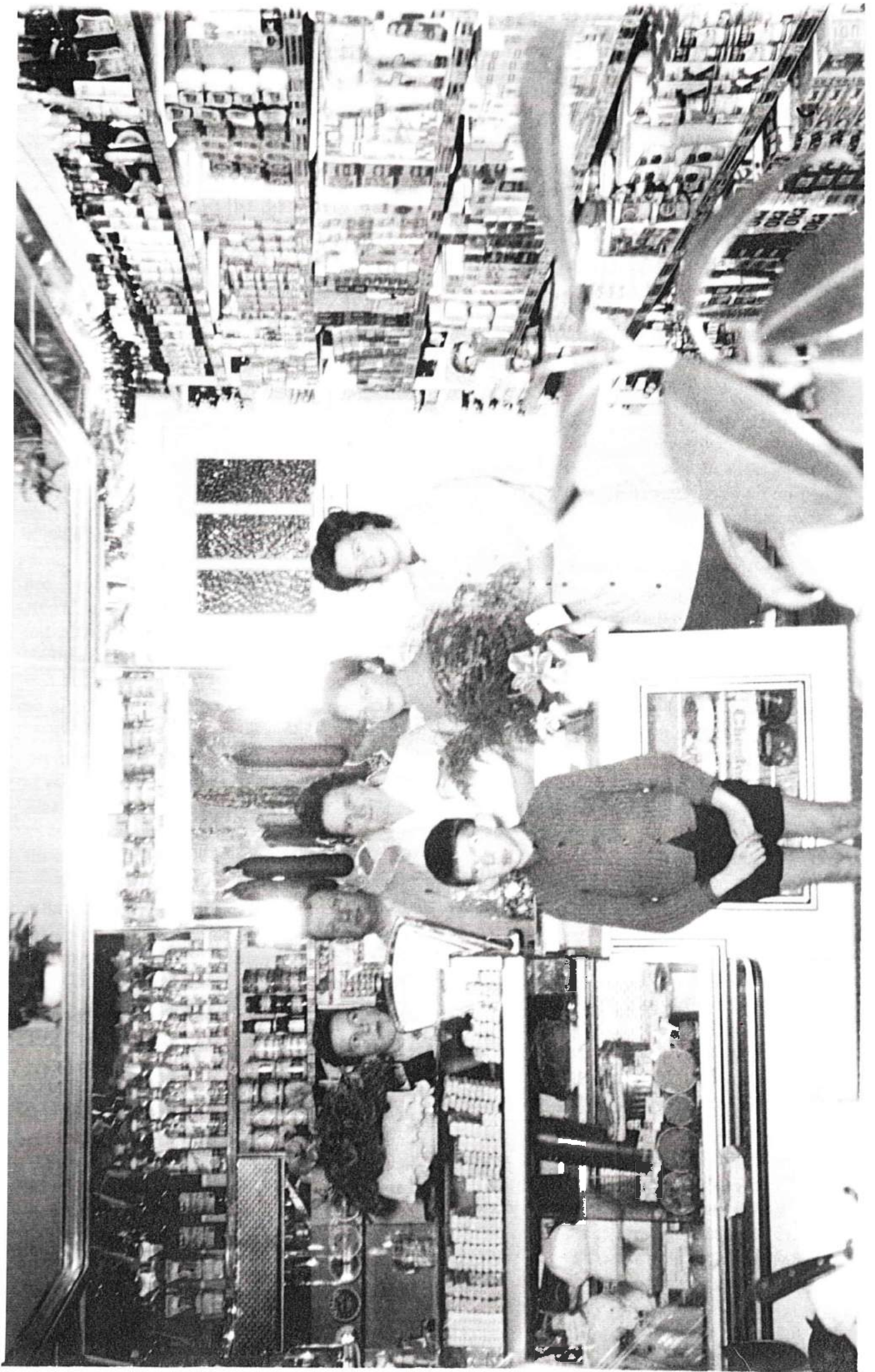
Huwelijksfoto (1938) van Anna en Firmin

deren en drie huizen. De dochter was getrouwd met een rijke boerenzoon uit Lichtegem en de andere zoon was getrouwd en huurde een melkerij in Stene in de Zilverlaan. Dus Firmin was nog alleen thuis en de ouders werden oud. Ze dachten dat hun zoon alles zou verder doen, maar ik zei: "Ik wil nooit een koe houden, ik wil een winkel hebben!" En ik lag dus op de loer voor die winkel in de Gerststraat. Firmins moeder was feitelijk gelukkig dat ik er was, want ik heb toen ales kraaknet gehouden bij hen en de mensen zagen dat. Ze zeiden: "'t Is hier wel veranderd sedert Anna." Ik kuiste alle dagen de achtertrappen en de stoof blonk als nieuw. Ik ging 's morgens mee melken en mijn schoonmoeder 's namiddags. Firmin had een grote koeienstal in de weide gezet, zodat men daar beschut kon melken. Ik heb daar eens een stamp gekregen van een koe op mijn voet, men kan het nog altijd zien.

Na acht maanden, een maand voordat ik mijn eerste kindje kocht - ik wist van kinderen kopen niets - moest ik in het begin veel overgeven, maar er werd niets uitgelegd, alleen maar gezegd: "Je zal het wel ondervinden". Dus op een dag vertelde Firmins vader 's middags aan tafel: "Firmin, je moet naar Maria gaan die daar winkel houdt, ik geloof dat ze zal verhuizen". Dus wij gingen 's avonds met onze velo's daar naartoe en toen we terugkwamen, was Firmins moeder nog op en ze vroeg: "Wat heeft Maria gezegd?" "Ja, Maria heeft dus nu een groentwinkel in de Langestraat en ik zal die winkel in de Gerststraat overnemen." "Jij, een winkel houden, met zo'n buik, 't is nogal een begin, ze zullen nogal kijken, die mensen. je moet nog een kind krijgen en je begint al aan een winkel." "Ach ma, ik zal nog wel meer kinderen krijgen, als ik een winkel heb." Ik zei dat heel simpelweg en zij was gelijk teneinde van de straat en kon niets meer zeggen. Maar ze was wel vies. En we zijn dan verhuisd, ik heb nooit ruzie gehad met haar, maar ze is ook nooit in de winkel geweest. De koeien in de Toekomststraat werden tot ver in de jaren '60 gehouden door Firmins broer, die alles overnam. Daar is heden de begrafenisondernemer Nuytten.

Ik werd dadelijk door de mensen in de Gerststraat aanvaard. Het was in het begin een klein winkeltje. Onze winkel was open van 7 uur 's morgens tot 10 uur 's avonds en zelfs tot 11 uur. Mijn eerst dochter is in 1939 geboren.

Mijn man werd toen gemobiliseerd en moest dus naar de troep. Maar omdat ik niet alleen zou zijn, kwam mijn broer met zijn vrouw in een leegstaand appartement boven wonen.

Tijdens de oorlog werd er met zegeltjes gewerkt. Die zegeltjes, dat was een sport! We hadden elf soorten zegels, 1 was bloem, 2 chicorei, 3 was koffie, 4 was beste boter, 5 was peulenvruchten, dan hadden we nog Quaker, thee, 11 was melk. Men moest die zegels op grote schriften plakken en dan indragen op een zekere datum in het stadhuis. Daar kreeg men dan nieuwe schriften. Tijdens de oorlog was onze winkel de tweede grootste in groenten en fruit.

Er waren mensen die op de boek wilden schrijven (op de poef) maar ze hebben wel later allemaal betaald. Veel vrouwen van vissers kwamen op de poef, die zeiden: "Je gaat wel geld hebben wanneer mijn man terug binnen is". En dat was altijd zo. Vele vissers waren rijk en hadden huizen, maar de vrouw zelf had geen geld in huis. Er waren ook veel vrouwen die niet met geld konden omgaan. Ik had eens aan een "spekkenbakker" vier poppen gekocht, die kostten veel geld. Onder de pop was er een rond doosje met pralines. Ik wilde die eerst niet kopen en zei: "Ik durf dat niet kopen, ik zal die nooit kwijtgeraken, dat is iets voor de stad." "Je gaat er nog van verschieten, je zult het niet beklagen" zei de spekkenbakker. Dus kocht ik ze. De volgende dag kwam die ene vrouw die ook niet met geld kon omgaan naar de winkel, ze zag de poppen op een rek. "Oh, dat zijn schone. Hoeveel kost dat?" "Ik durf het haast niet te zeggen, dat zijn heel dure poppen, ik ben er heel weiger op, ik ben bang dat er een zal breken." En wat gebeurde er: ze kocht ze allemaal! "Maar ik heb geen geld, je zult het later wel krijgen." En ik wist dat het ook zo zou zijn, ze had een heel brave man, die dan naar de winkel kwam en alles betaalde. De andere week kocht ik er weer vier aan de spekkenbakker, maar ik heb toch veel moeite gehad om ze kwijt te geraken.

Tijdens WO II hadden de Duitsers ons verplicht over de middag een uur te sluiten en dat was goed zo. We konden toen tenminste rustig eten. Anders was het vlug, vlug eten maken, binnenslokken en de bel ging weer. Het was standvastig gas uitdraaien wanneer men kookte, de prise

uittrekken tijdens het strijken, enz. Maar ook tijdens de sluitingstijd kwamen de mensen langs de poort binnen: "Anna, heb je nog een kilo zou?", "Anna, heb je nog muskaatnoot?", "Anna, heb je twee eieren?" Een mens hangt aan een kapstok wanneer men een winkel heeft. Nu is dat niet meer zo erg.

We hadden ook postzegels. We kochten ze per honderd, maar dat bracht niets op. Dikwijls kwamen de mensen achter één postzegel en stonden een half uur te babbelen. Die zegels kochten we feitelijk voor de klanten, om hen een plezier te doen.

Mijn eerste kindje kocht ik in 1939, het tweede in 1944 en later had ik nog twee kinderen. De dagen dat ik in het moederhuis was had ik een "winkeldochter". Solange, die geen geld kende, ze gaf weer op 100 frank wanneer ze 20 frank kreeg. Ze was verstandig en "snel" en ze kon goed babbelen, maar ze kende geen geld, ze mocht nooit inkopen doen van haar moeder. Ik wist dit natuurlijk niet, dat ga je toch niet peinen, hé, dat zo iets mogelijk is. Ze had wel een "mond van lintjes", maar de rest was niets, iedereen kende haar. Ik heb dan ook een Jan Steen zijn dochter gehad. Het begrip winkeldochter betekent feitelijk een product dat niet verkocht wordt, dat men niet kwijtgeraakt in de winkel.

Achter het huis hadden we een groot pakhuis. We hadden een groot huis, 9 meter façade. In het begin was het de bedoeling om in dit pakhuis ook koeien te houden, maar de mensen in de straat hebben een petitie getekend en dit mocht dus niet.

We hadden in onze winkel (zie grote foto) alles wat je maar kunt peinen. Van rikoorden tot rekkels, fruit, groenten, kaas, drank, huishoudartikels, enz.

De voyageurs kwamen tot bij ons. Voor de groenten ging mijn man tweemaal per week naar de markt. Ik ben eens te voet thuisgekomen van het moederhuis en mijn man was juist naar de markt. Toen ik binnenkwam, kon ik dadelijk mijn vest afdoen, mijn schort aantrekken en de mensen bestellen, ze stonden al buiten te wachten. Om de kinderen de fles te geven had ik een handdoek en erop een beertje met vier poten en ertussen de fles geklemd, de kindjes lagen op de zij en dronken op die manier, ik had geen tijd om ze op mijn schoot de fles te

geven. De kinderen zijn ook sukkelaars met ouders die een winkel hebben.

Toen kwam de tijd dat men verplicht was 's avonds om negen uur de winkel te sluiten en ik was gelukkig, ik kon dan een uur of twee strijken of naaien. Ik heb achttien jaar genaaid en gewassen voor mij ma en pa en voor mijn broer pastoor, professor in 't college. Ik zei: "Je moet je was niet uitgeven, het zal te veel verslijten, breng dat maar naar mij." De mensen zegden dikwijls: "Maar Anna, jij wast zeker voor heel de straat?" Mijn man had een fornuis gekocht op zijn ronde. Er was een madame die zei: "Melkboer, onze kinderen zijn het huis uit en ik heb een fornuis staan, weet je iemand die dit zou kopen?" Ze toonde het fornuis, het was er een om was in af te koken en helemaal uit koper. Ze vroeg niet veel, ze was blij dat ze het kwijt was. En mijn man heeft het helemaal zelf ingemetseld met mooie stenen en vanonder iets om vuur te maken. We maakten vuur met de bakken van sinaasappelen en we hadden natuurlijk ook veel karton om te verbranden. In het fornuis konden 16 emmers water, de pomp stond op de koer, dit was wel gemakkelijk.

Ik heb veel gewerkt maar ik was nooit moe. Vele mensen kwamen ook naar de winkel om hun miserie te vertellen. Ik was feitelijk de biechtvader van mijn klanten.

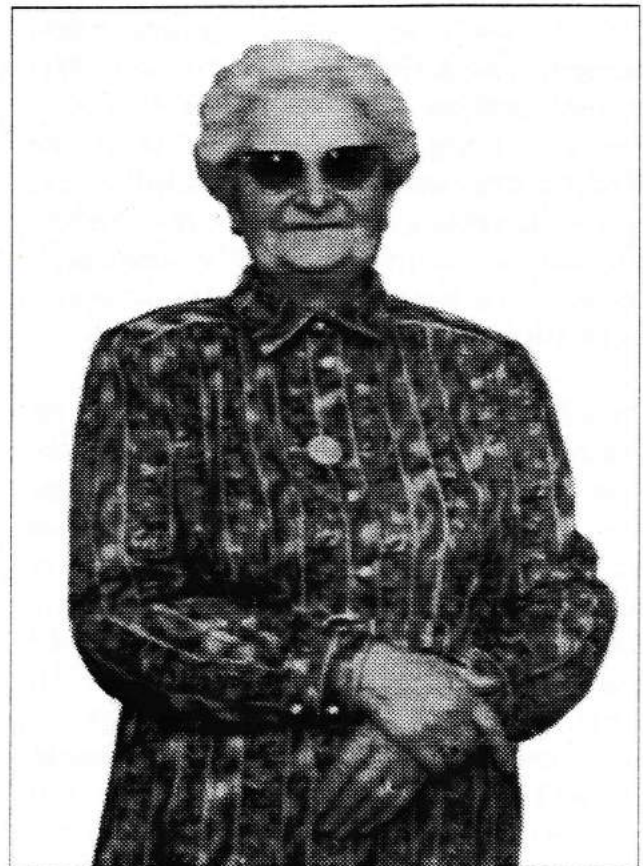
De bevolking uit de Gerststraat bestond meestal uit gewoon werkvolk, van alle soorten, ook onderwijzers en de schooldirecteur van 't college in Mariakerke, een kleermaker, veel schoon volk, veel loodsen.

Met Sinterklaas had ik 60 kinderen in de winkel. De ouders hadden al voor hen gespaard, ze kregen voor het kopen van een waarde van 300 frank een bon en voor die bon kregen de kinderen later iets van Sinterklaas. Bij ons aangekomen was Sinterklaas al "door de molen" want hij al veel andere winkels gedaan. Hij begon dan te flirten met een mooie mama, nam ze op zijn schoot, en zei: "'t'Is hier op aarde zoals in de hemel!"

Ik heb veertig jaar winkel gehouden. In 1978 is mijn man gestorven, hij was op zijn pensioen en had al eens een hartaanval gehad, hij mocht niets meer dragen, geen zak petatten, niets meer. Ikzelf had het handelsregister op mijn naam genomen, ik was graag tussen de mensen

en 't volk, ik kwam met iedereen overeen, rijk of arm. Mijn man zei dikwijls: "Anna, je hebt toch wel veel geduld met de mensen." Ik had een heel grote toonbank met snoep, de kinderen mochten zelf kiezen en dat duurde lang, mijn man had daarvoor geen geduld. Maar ik zei: "De kinderen zijn de baas over hun geld, hebben ze een frank of vijf frank om te verdoen, 't is goed, we mogen blij zijn dat ze komen."

Later hebben we van onze winkel een grote living gemaakt. Ik ben daar blijven wonen tot in 1990 en heb dan nog voor drie kleinkinderen gezorgd. Dan ben ik naar een appartement van mijn zoon verhuisd. Toen ik mijn huis verkocht vroeg mijn zoon: "Zul je het niet beklagen?" 't antwoordde: "Ik heb nog nooit iets beklagd."

En 't is waar, ik beklag niets of niets in mijn leven, ik had een schone tijd en wanneer ze achter mij komen ga ik mee.

Ik ben nu bijna 89 jaar en kan het zelf niet geloven...

De Beerblocks bouwden mee aan Oostende

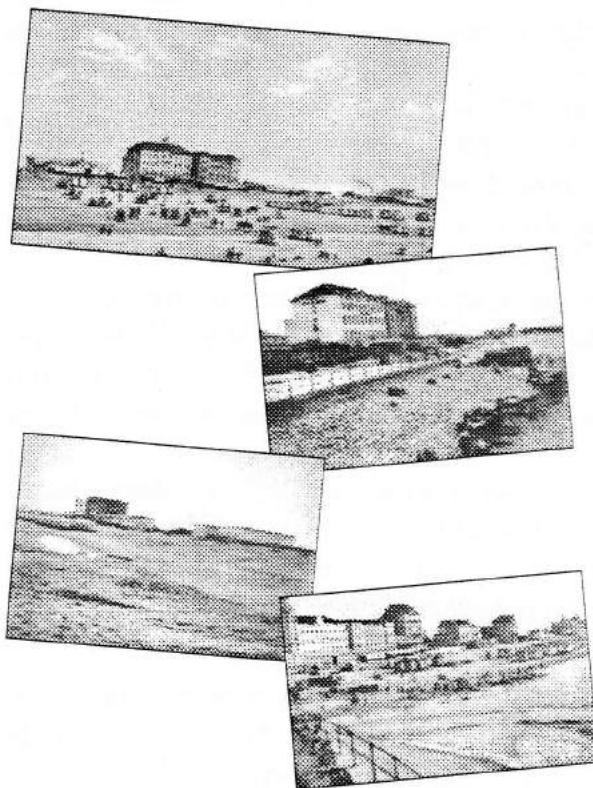
1 Voorwoord

De genese van een artikel verloopt niet altijd op een stereotiepe manier. In dit geval begon het met een flashback en de verwondering daarover.

Ik herinner me nog goed dat ik in de jaren '70 (19.. uiteraard) mijn vader een pakket moest brengen in het kadaster dat toen (tot de verhuis in 1981 naar het Hazegras) gehuisvest was in het voormalige hotel Beerblock in de Kimmelbergstraat. De heel ruime hall en het indrukwekkende trappenhuis zijn me bijgebleven. Bij navraag over dat hotel is André gaan pluizen in het Brugse kadasterarchief en enkele bestaande bronnen (zie notenapparaat).

Toen ik Roger Timmermans en zijn dame op één of andere manifestatie over de Beerblock-historie vertelde, begon hij samen met zijn eega een queeste naar meer informatie en weldra kon hij de eerste resultaten meedelen. Hoewel er hier en daar wat tegenspraak was, kwam de nagenoeg volledige stamboom van de Beerblocks aan het licht. Misschien – maar dat moet nog onderzocht worden – zijn de Oostendse Beerblocks nazaten van de Brugse Jan BEERBLOCK (1739-1806) schilder van o.a. 'Het leven in de ziekenzalen van het Brugse St.-Janshospitaal'. Verder speurwerk tot zelfs op het 'oude' kerkhof leverde heel wat gegevens op. Dankzij de vorserskwaliteiten van Roger en zijn niet-aflatende opzoekingsdrang waarbij het toeval ook een rol speelde, kregen we genoeg materiaal bijeen om onderstaande bijdrage te stofferen

Maar ook Ivan Van Hyfte was in die periode op zoektocht naar gegevens over de site zeedijk (Albert I-promenade) - Kimmelbergstraat. Hij nam 'Villa Maritza' onder de loep en schreef

daarover een bijdrage met aanvulling in 'De Plate' waarin ook weer de Beerblocks opduiken (1)

2 De uitbreiding van Oostende naar het westen en de rol daarin van de Beerblocks

Oorspronkelijk was het enkel de bedoeling om "het eigendomsverloop volgens de kadastrale perceelsveranderingen van de eigendomsblok toebehorende aan de gebroeders Beerblock Constant & Charles en gelegen hoek Zeedijk en Wenenstraat (nu Kimmelbergstraat)" te schetsen.

We behouden de tijdsindeling maar vullen aan waar dat kan.

Ter herinnering: van oost naar west (tussen huidige kursaal en kon. villa) – zie ook illustratie (2)

Litho naar tekening 1873. Van links naar rechts: de Cercle des Bains, het Hotel de l'Océan, het Hotel de la Plage, het Pavillon des Dunes, het Pavillon Beerblock en iets verder het Pavillon du Rhin en uiterst rechts op de duinen de Koninklijke Paviljoenen

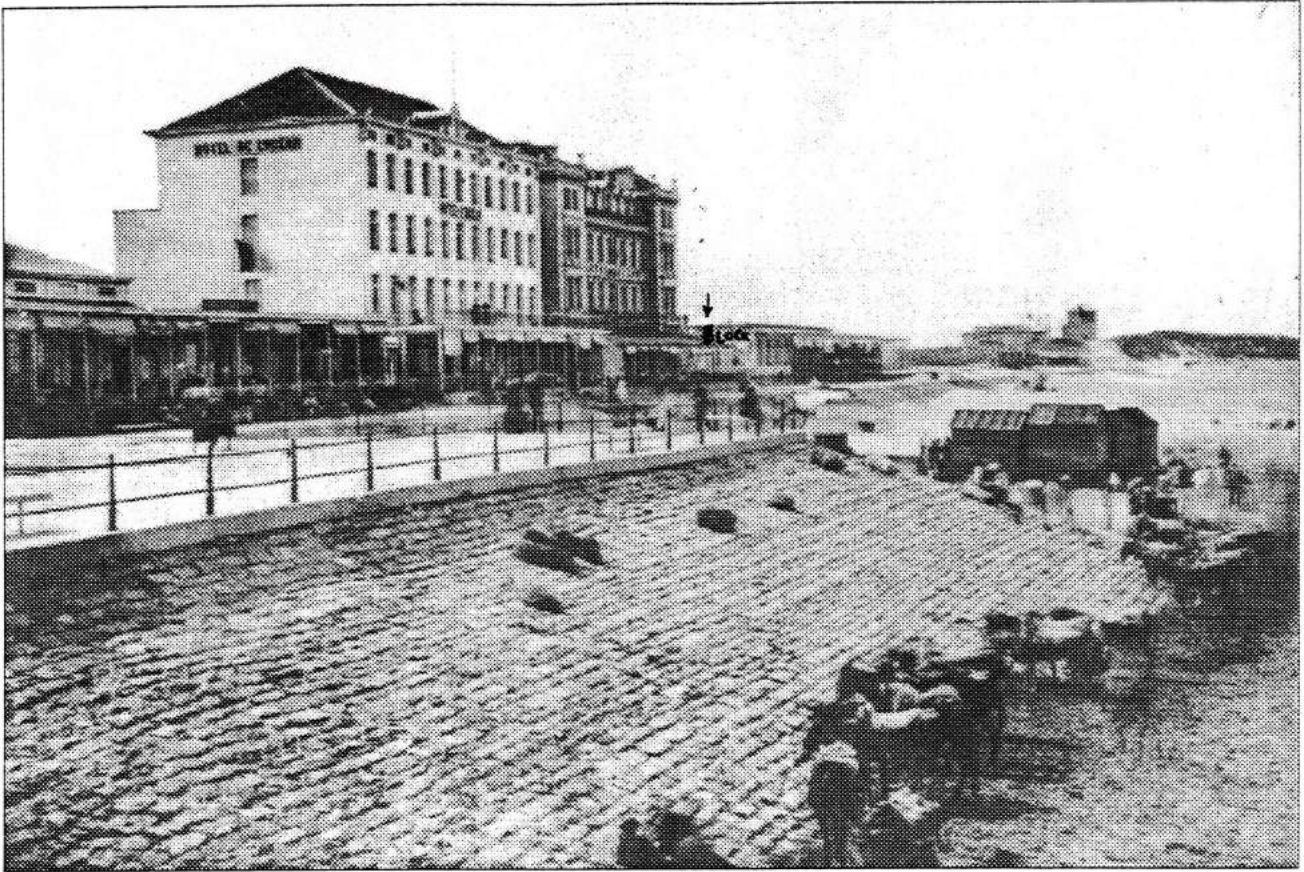
Cercle des Bains hout	Hotel de l'Océan (eerst: Pavil. Natio.) steen	Hotel de la Plage 2 ^{de} hotel in steen	Pavillon des Dunes (1 ^{ste} hotel westen) hout	Pavillon Beerblock (eerst: Café de l'Océan) hout	Pavillon du Rhin hout +domein	Pavillons Royaux
Familie Jean 1861/1863	Emile Ten Voorde, dan gebr. Jean 1866	J.B. Royon 1868?	François Musin 1852 (uitbating: Beerblocks)	Ch. Janssens 1861 (café) Beerblocks 1862	Royon-Bettger 1858	1863
1379m ²	1822m ²	2194m ²	1910m ²	1616m ²	5.442m ²	
Gesloopt 1879			Gesloopt 1879	Afgebroken 1883	Voor afbraak te koop 1892	Gesloopt 1874

1863

Kadastrale opname van de vaste constructie van het "Café de l'Océan", gelegen op 80 meter van het omheinde perceel van het "Pavillon des Dunes" en westwaarts ervan. Dit gebouw wordt geboekt onder perceel sectie A nummer 1595/5, groot 2a80ca, en ingeschreven op artikel 1864, volgnr. 1 van de kadastrale legger op naam van het Staatsdomein (voor de grond) en Beerblock Constant & Charles (voor de opstal). Op 12 november 1862 kochten Constant, handelaar in Verviers en Charles, hotelier in Oostende, voor notaris Aimé Liebaert, van Charles Janssens, advocaat in Oostende, voor 10.000 francs, het "Café de l'Océan" op de Zeedijk in Oostende.(3)

Het eerst in rudimentaire materialen (hout en zeildoek) opgetrokken café werd wel gebouwd door Charles Janssens in 1861-'62 en vervolgens overgenomen door de broers Beerblock in 1862 samen met de concessie (recht van opstal op staatsgrond) (4). Dit zal het "Pavillon Beerblock" worden.

Er dient nog vermeld dat de broers Beerblock ook uitbaters/huurders waren van het "Pavillon des Dunes" (hierboven vermeld), toebehorende aan François Musin en opgericht in 1852. Hun naam (duidelijk te lezen op de foto in het VanCaillieboek) was aangebracht bij deze van het gebouw op de zijgevel oost (5).

Van Caillie, OOB, deel 2, nr.14 (omstreeks 1870): de zeedijk vanaf de IJzerstraat tot aan de huidige Koninklijke Villa. Van links naar rechts: de Cercle des Bains, het Hotel de l'Océan, het Hotel de la Plage, Het Pavillon des Dunes (B=Beerblock, links aangebracht), het Pavillon Beerblock en verderop het Pavillon du Rhin

“In juni 1852 kreeg François Musin van het ministerie van Openbare Werken 13.168 m² grond in concessie in de zogenaamde ‘kleine duinen’ ten westen van de stad. Op 4 augustus 1852 nam hij voor notaris Liebaert de pacht over van nog eens 10.000 m² aanpalende duinengrond van Louis Desmet, meester-timmerman in Oostende. Op deze grond bouwde hij eerst een klein gebouw dat diende als schildersatelier en dat hij na een paar jaar liet uitbreiden tot een heus paviljoen, met restaurant, café, speelplein voor kinderen en beperkte logiesmogelijkheid. De uitbating van dit ‘Pavillon des Dunes’ vertrouwde hij toe aan zijn neven Constant en Charles Beerblock, zonen van zijn tante Maria Jacoba Dickschen.” (6)

1864

Vergroting van het gebouw “Pavillon Beerblock”. Dit wordt geboekt als perceel sectie A nr 1595/5a, groot 4a90ca, onder volgnr 2

van leggerartikel 1864.

Deze uitbreiding wordt vermeld in l’Echo d’Ostende, nr 52 van 28 juni 1865: “Ouverture de la Saison des Bains .... Un autre pavillon, celui de M. Beerblock, est complètement transformé. On y a disposé une vaste salle à manger, et sur le devant une charmante galerie, d’où la vue s’étend au loin sur la mer. De sorte que l’étranger sera désormais enbarassé du choix entre tous ces lieux de repos et de plaisir ...

Op 13 januari 1864 sloten beide broers met het ministerie van Oorlog een overeenkomst over de verdere uitbating van het “Pavillon des Dunes”. Na deze overeenkomst liet François Musin zijn paviljoen drastisch vergroten en ombouwen tot een heus hotel, steeds met de Beerblocks als uitbaters. Het is dan ook logisch dat het bekend stond als “Pavillon Beerblock”. (5). Maar dat zorgt uiteraard voor verwarring met het eigendom “Pavillon Beerblock” van de Beerblocks!

1865

In 1865 werd tot de eliminatie van Oostende als militair bolwerk besloten. Daarop nam de senaat de beslissing om de Oostendse vestingen af te breken.

1874

Niet eerder dan in 1874 benutte men de vrijgekomen gronden op de zeedijk voor de bouw van hotels en villa's. De detailverkoop van die gronden werd door Luikenaar Louis Delbouille verricht, nadat hij die 22 hectaren (Domaniale) gronden 'en bloc' van de staat had overgenomen. Bij die verkaveling werd hij geassisteerd door de architect Antoine Dujardin, eveneens uit Luik afkomstig. (8)

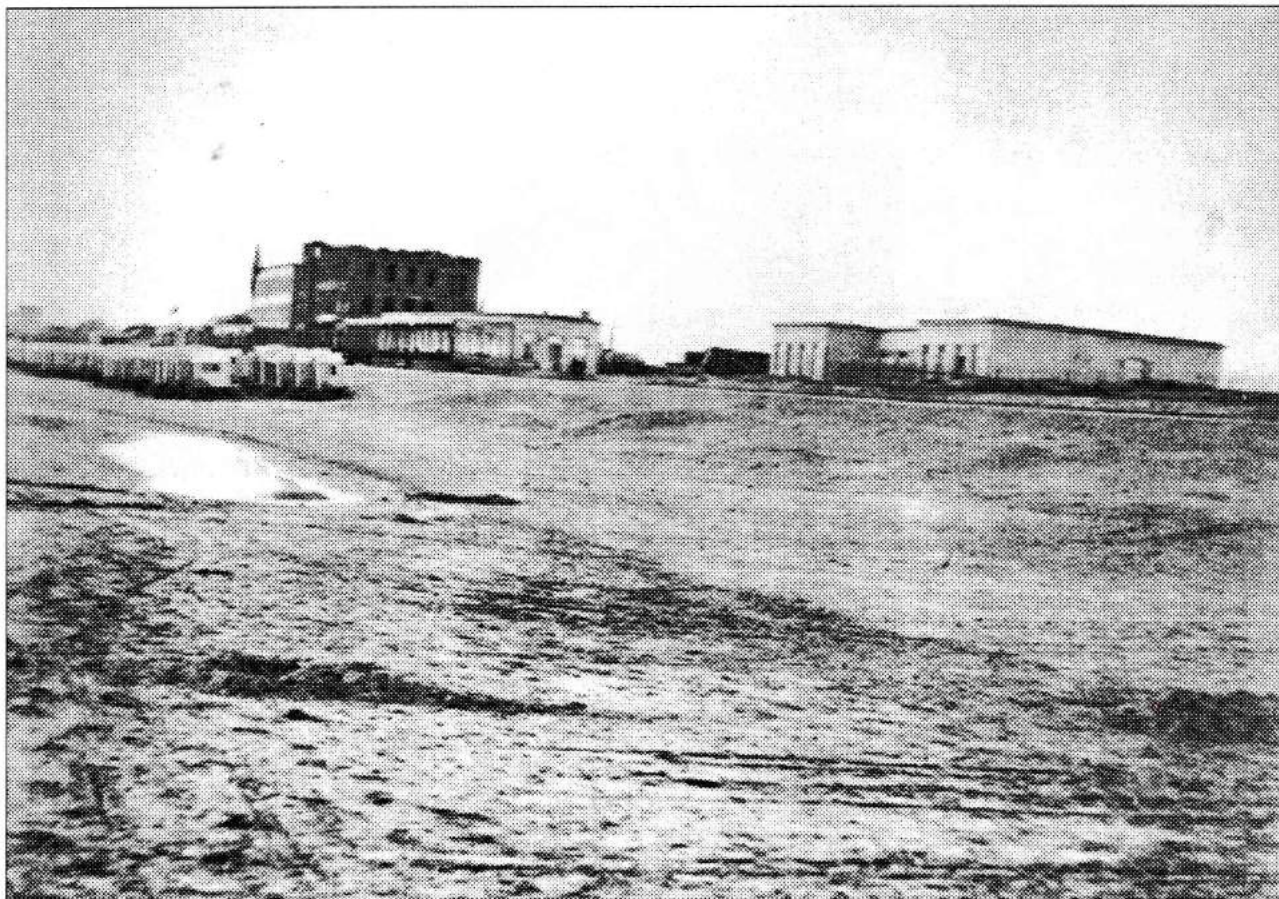
De enkele nog resterende belle époque-villa's (behalve Villa Maritza) tussen de Kimmelbergstraat en de Parijsstraat dragen

onderaan hun gevel zijn kalligrafische handtekening.

1876

Nieuwe vergroting van het paviljoengebouw Beerblock tot z'n definitieve vorm en afwerking. Dit wordt geboekt als perceel sectie A nr 1595/5b, groot 15a50 onder volgnr. 4 van hetzelfde leggerartikel 1864

Het is merkwaardig dat deze constructie bij het kadaster slechts in 1876 werd opgenomen terwijl het "Pavillon Beerblock" in deze vorm (letter H) reeds te zien is op respectievelijk foto's van 1860 (?-7) en 1870 (5) en een lithogravure van 1873 (2). Vermoedelijk was het pand niet afgewerkt voor 1876 en gezien de Beerblocks ook uitbaters waren van het interessantere "Pavillon des Dunes" kan dit het uitsstel verklaren.

Van Caillie, OOB, deel 3, nr.12 (omstreeks 1860-?? Zie voetnoot 7): de eerste hotels op de zeedijk aan de westkant van de stad. Van links naar rechts: de Cercle des Bains, het Hotel de l'Océan, het Hotel de la Plage, Het Pavillon des Dunes, het H-vormige (zie ook evolutieplan) Pavillon Beerblock.

In mei 1877 verkocht François Musin zijn eigendom; in 1879 werd deze houten constructie op baksteenfundatie, ongeveer 1000m² groot openbaar verkocht om afgebroken te worden. Op die grond verrees het luxehotel 'Splendid' dat in 1940 vernield werd. (6)

Door annexatie van een deel van het grondgebied Mariakerke (KB 18.07.1877) wordt de kadastrale inschrijving van de westhoek van Oostende aangepast. Aan de kavel Beerblock wordt het nieuwe perceelnummer sectie C nr. 177 toegekend en geboekt op artikel 1864 volgnr. 5, groot 15a50ca.

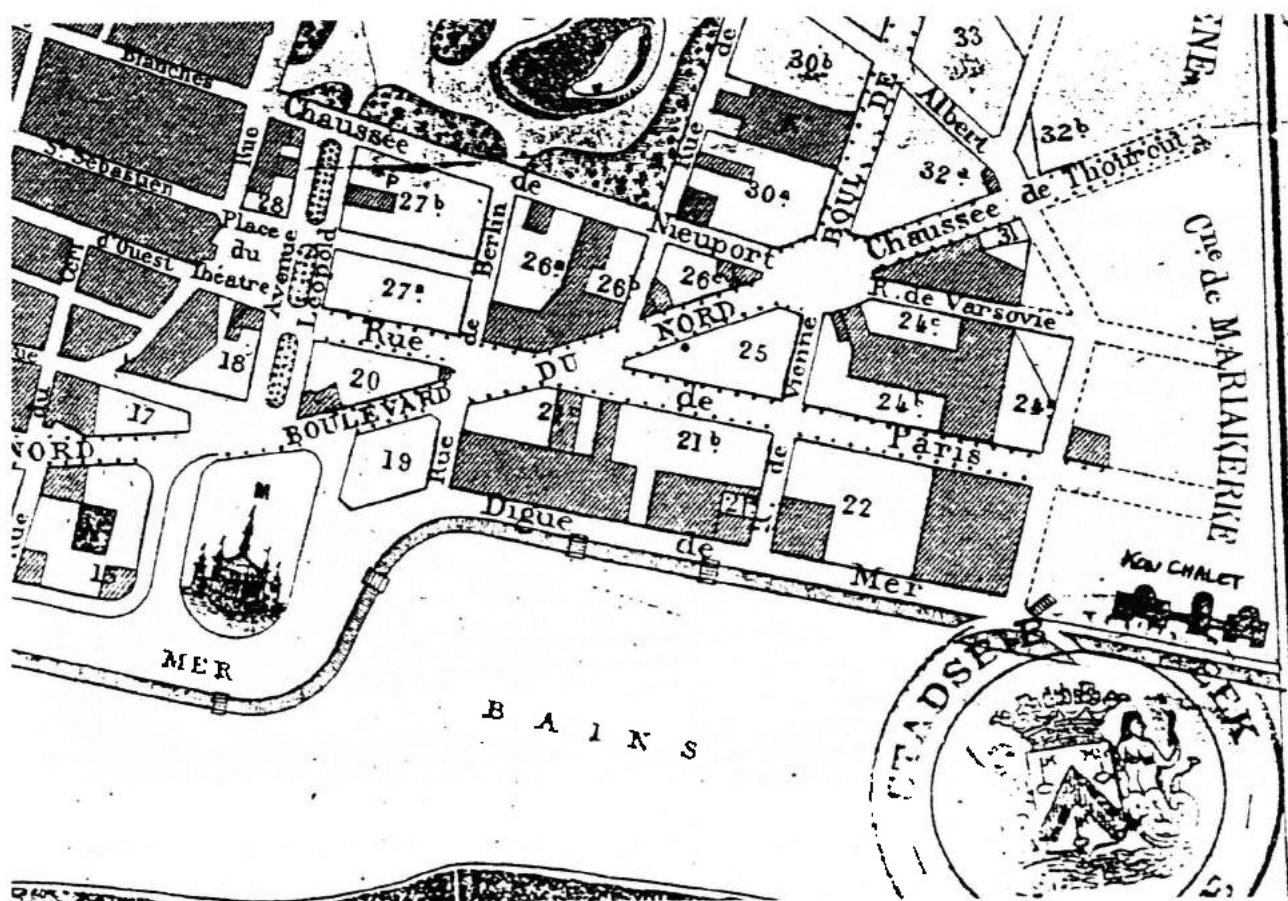
De 'grootte' van een perceel bij het kadaster betreft de ingenomen grond. De vrijliggende grond wordt niet in de gegevens opgenomen. De verkoopsoppervlakte is dus niet altijd gelijk aan de "gekadastrerde" oppervlakte.

Verkoop van BLOK 22 (zie plan hieronder)

De bestaande concessiegronden (= gearceerd) waren niet in de overdracht van Delbouille opgenomen en bleven eigendom van de staat!

a) Delbouille verkoopt op 25 oktober 1877 voor notaris Van Caillie een lap grond van 1a29 in de Wenenstraat (nu: Kemmelbergstraat) aan architect Antoine Menessier voor 6.640 francs, hetzij 50 fr/m². (9).

b) De Staat verkoopt de grond in de kavel Beerblock, groot 16a16ca zijnde 38.48 meter zeedijk en 42 meter Wenenstraat op 02.11.1877 aan Charles Beerblock voor notaris Van Caillie voor de "prix réduit" van 86.000 francs, hetzij 53,22 fr/m² met beschrijving: a front de la digue de mer et partie dans la rue de Vienne. sur lequel est construit le Pavillon Beerblock. De "korting" zou te danken zijn aan het feit dat de grondprijzen stegen door de opgewekte koop- en bouwinteresse (9/11).

Fragment uit "Plan officiel de l'agrandissement d'Ostende, mai 1876" (stadsbibliotheek Oostende)

c) verkoop door Beerblock Constant van zijn deel concessie en deel gebouw (al bij akte dd. 16.10.1877) aan Beerblock Charles August – mede-eigenaar. De hele eigendom wordt ingeschreven op naam van , Charles Beerblock-Gryspeerd, op leggerartikel 2449 onder volgnr. 1 als perceel sectie C nr. 177a.

1879

Charles stelt de in percelen verdeelde kavel Beerblock te koop.

1880

Delbouille verkoopt voor notaris Serruys op 3 oktober 1880 aan Floral Dewitte een perceel van 378m² naast het Beerblock-blok op de zeedijk voor 37.800 francs, hetzij 100 fr/m². (9)

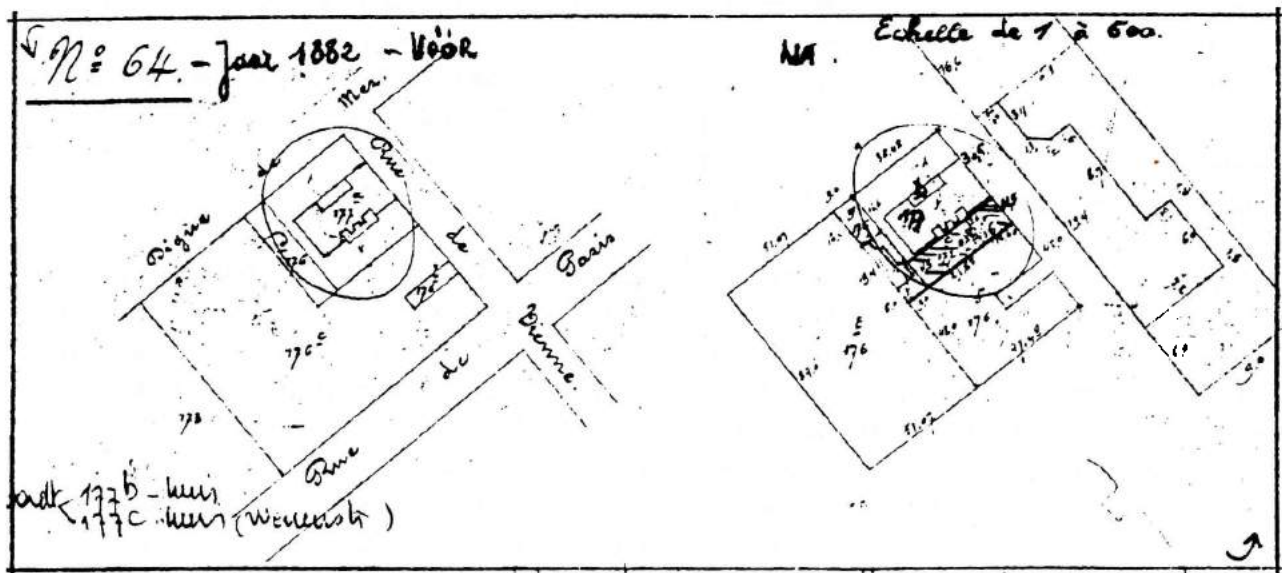
1882

Op de achtergrond van het "Pavillon" wordt een nieuw hotel met drie verdiepingen en zolderverdieping gebouwd, palend aan de Wenenstraat

met 11,5 meter en aldus een afzonderlijk perceel uitmakend, geboekt sectie C nr. 177c , groot 4a42ca op leggerartikel 2449 volgnr. 3. Het "Pavillon" zelf wijzigt niet maar er wordt een nieuw perceelnummer toegekend, nl. sectie C 177b, groot 11a74ca op legger 2449 volgnr. 2 – schets 207/1882 nr. 64 (zie hieronder) .

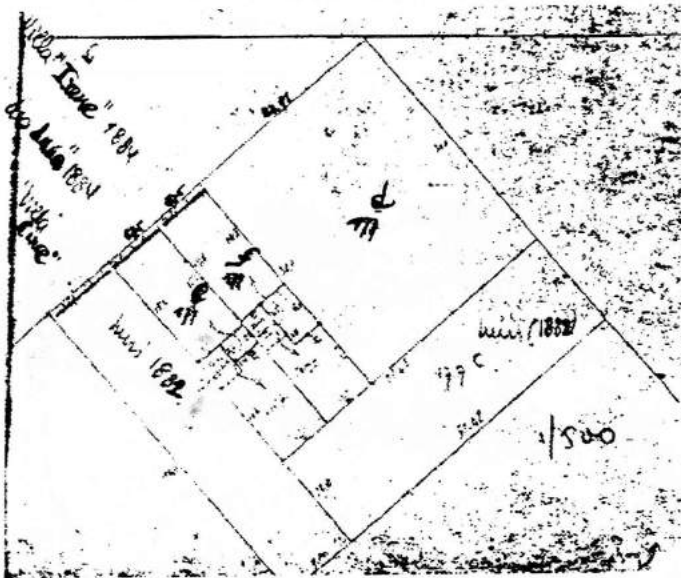
Dit nieuwe gebouw was wel belangrijk gezien in 1882 er een belastbaar kadastraal inkomen van 915 frank werd vermeld terwijl dit van het "Pavillon" 630 frank bedroeg.

Een deel van de bovenste verdieping van het hotel is te zien (in de cirkel) centraal-boven op de foto hieronder omstreeks 1882 (12).

1884

Een deel van de westzijde van het "Pavillon" wordt afgebroken en op de vrijgekomen grond worden 2 bouwpercelen met elk 6,75 meter gevel langs de zeedijk gevormd en verkocht – percelen sectie C 177e en 177f (= villa's "Villa des dunes" en "Villa Irène" 1884, ten oosten van Villa Circé van 1881) (13). Aan de rest van het "Pavillon" wordt sectie C 177d toegekend voor 7a70ca en geboekt legger artikel 2449 volgnr. 5 (zie schets hieronder).

1885

Na een nieuwe gedeeltelijke afbraak van het "Pavillon" verkoopt Charles Beerblock opnieuw een perceel villagrond met een breedte van 9 meter langs de zeedijk en een diepte van 23 meter, nl. perceel sectie C nr. 177i, waarop een gebouw wordt opgericht = Villa Rosenda, de later genoemde villa Maritza. (1/13)

Terzelfder tijd bouwt Beerblock tussen het deels afgebroken "Pavillon" en het hotel in de Wenenstraat een nieuw logementshuis, dat met 7 meter gevel harmonisch aansluit bij de hotelbouw van 1882 (zie illustratie/14). Deze nieuwe kavel van 7 x 24,98 meter wordt geboekt onder sectie C 177h voor 1a80ca. Het overblijvende deel "Pavillon" draagt nu het perceelnr. 1779, groot 3a80ca op artikel 2449 volgnr. 6.

1888-1889

Op het bestaande hoekperceel 16 meter langs de Zeedijk en 23,50 meter langs de Wenenstraat wordt het "Pavillon" afgebroken en bouwt Charles Beerblock 4 villa's: 1) Zeedijk nr. 75 "Villa l'Estran" (grenzend aan de kavel "Maritza" en geboekt sectie C 177l voor 1a06ca; ze wordt eerst afgewerkt in 1888, 2) In 1889 volgt Zeedijk nr. 74 "Villa Aimé", geboekt sectie C 177m voor 0a94ca, 3) Vervolgens Zeedijk nr. 73 "Villa Emile", geboekt sectie C 177n voor 0a80ca, en 4) ten slotte Wenenstraat nr. 38 "Villa Augusta" en geboekt sectie C 177o voor 1a00ca. De dienstingangen van Villa Emile en Villa Aimé bevinden zich in de Wenenstraat (zie grote foto en overzichtsplan)

1892 (17.06)

Charles Beerblock (69 jaar) overlijdt en zijn weduwe en kinderen erven.

1898 (29.10)

Weduwe Charles Beerblock-Gryspeerd (63 jaar) overlijdt.

1910

Overdracht bij verdeling der successie van de eigendomsblok aan

- Aimé Constant Beerblock, echtg. Nathalie Mortier (eigen goed zoon)
  - Augusta, Mathilde Beerblock, echtg. Joseph Dor (eigen goed dochter)
- op artikel 2449 en verkoop van Wenenstraat 40, sectie C 177o (Villa Augusta)

1912

Kadastrale aanpassing van de boeking der wijk. Die wordt ingeschreven als Oostende West – sectie D met ongewijzigde perceelnummers maar nieuwe leggerartikels, nl. voor de eigendom Beerblock, het nieuwe artikel 1945.

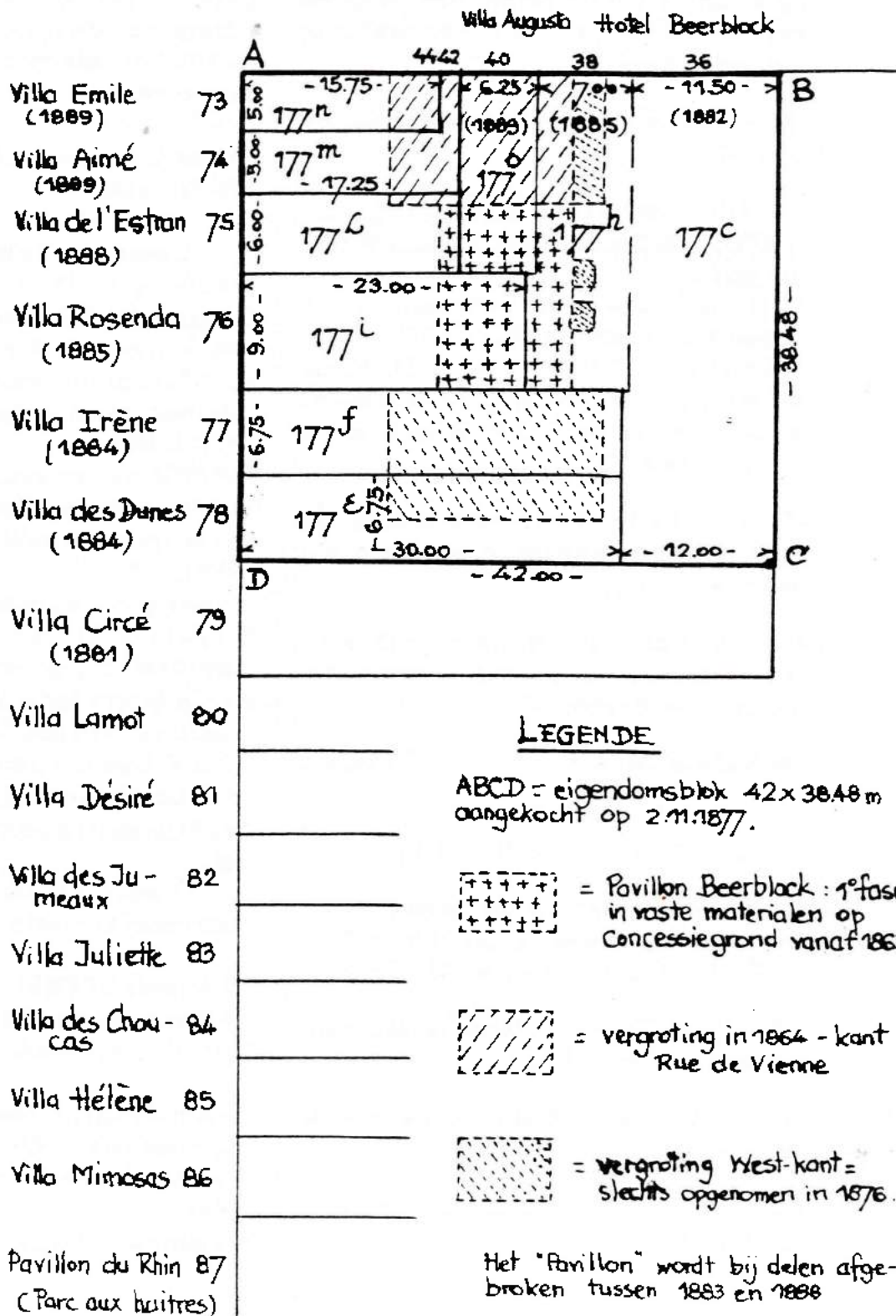
In hetzelfde jaar worden de percelen 177c en 177h in de Wenenstraat samengebracht en vormen na vergroting, het hotel "Beerblock" met 18,50 m gevelbreedte in de Wenenstraat.

STAD OOSTENDE

Oprichten "Pavillon Beerblock" op concessiegrond - aankoop grond dd 2.11.1877 -
 bouwen van "Hotel Beerblock" - verkaveling.
 Sectie C - delen van nr 177

Rue de Vienne

Digue de Mer

Noten en bronnen bij dit deel 2

- (1) Over Villa Maritza schreef Ivan Van Hyfte een verhelderende bijdrage in 'De Plate', sept. 2001, pp181-183 en een aanvulling op p207
- (2) G. De Vent, Zee en duinen, O.54 blz. 94
- (3) D. Farasyn, Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse Zeedijk 1830-1878, In "De Plate", jg. 8, nr. 5 – mei 1979, blz. 22
- (4) Recht van opstal = bevoegdheid om gebouwen, beplantingen enz. te mogen hebben op iem. anders grond
- (5) A. Van Caillie, Oud Oostende in beeld, deel 2, nr. 14
- (6) Julien Verhaeghe, De Oostendse kunst-schilders François en August Musin, een familie-kroniek, Oostendse historische publicaties nr. 4, Stadsarchief Oostende, 1999, pp.37-39
Noot: 13.186 m² + 10.000 m² = 23.168 m², wat een groot stuk grond is tussen de Ijzerstraat en de Parijsstraat van 275,80 m lengte en een diepte van 84 m (R.T.)
- (7) A. Van Caillie, Oud Oostende in beeld, deel 3, nr. 12 (met betwistbaar opnamejaar = moet omstreeks 1866 zijn)
- (8) Marc Constandt, Delbouille en Dujardin, twee pioniers van het Oostends toerisme, Marc Van de Wiele, Brugge, 1981.
- (9) Kadaster Oostende 1878, in VVF Oostende 0150
- (10) Marc Constandt – De Plate 81/161
- (11) D. Farasyn, Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse Zeedijk 1830-1878, In "De Plate", jg. 8, nr. 5 – mei 1979, blz. 36
- (12) Yvonne Vyncke, Oostende in oude prentkaarten, deel 2, nr. 105
- (13) A. Van Caillie, Oud Oostende in beeld, deel 5, nr. 85
- (14) A. Van Caillie, Oud Oostende in beeld, deel 5, nr. 68

3 De familie BEERBLOCK

1 **Jean BEERBLOCK** (=Johannes Jakob) °Brugge 04.11.1782 +06.05.1843, herbergier xBrugge 06.04.1815 met **Maria Jacoba DICKSCHEN** °Oostende 02.04.1789 +Leuze 28.12.1876, dochter van Tillemanus, Josephus en Maria Joanna LEJEUNE

1.1 **Johannes Dirk BEERBLOCK** °Brugge 25.03.1818, timmerman, volgnr. 198, lichtingsjaar 1836, volgnr. 005, registernr. 4, 166cm groot, lotingsnr. 100, zoon van Johannes Jakob, herbergier en Maria Jacoba DICKSCHEN
In: Militiebestand op de "Alphabetische lijsten" van de nationale militie Oostende 1818-1855 (VVFO 0157)
Huwelijk met **Louise DEVOS** op 09.05.1844 (BS-Oostende)

1.2 **Constant Juliaan BEERBLOCK** °Oostende 15.03.1819, peter was François **Constant MUSIN**, muzikant (1838), volgnr. 199, lichtingsjaar 1838, volgnr. 010, registernr. 4, 172cm groot, lotingsnr. 176, zoon van Johannes Jakob, herbergier en Maria Jacoba DICKSCHEN
UITSTEL wegens sociale redenen
In: Militiebestand op de "Alphabetische lijsten" van de nationale militie Oostende 1818-1855 (VVFO 0157)
Muzikant in Oostende (1838), vergulder in Brussel (1842), particulier (1843-1844) en klerk (1848) in Oostende.
Als zijn broer Charles huwt in 1855 is Constant koopman in Verviers. Tot 1892 staat hij daar zo vermeld. Daarna is men zijn spoor bijster.
In: Julien Verhaeghe, De Oostendse kunstschilders François en August Musin, een familie-kroniek,

Oostendse historische publicaties nr. 4, Stadsarchief Oostende, 1999, pp.37-39

1.3 **Annette BEERBLOCK** ??

1.4 **Maria Antonia BEERBLOCK** (°Oostende 10.09.1821 +Oostende 01.11.1861)

1.5 **Karel/Charles Augustus BEERBLOCK** °Oostende 06.06.1823 +Oostende 17.06.1892 in de Wenenstraat 34, eerst hotelier dan zonder beroep
a) kleermaker, volgnr. 200, lichtingsjaar 1842,

L'Hotel Beerblock et les Villas Beerblock: Augusta, Aimé, Emile et de L'Estran

Ostende

Maatshilde

1876

nr 42 & 44
resp. dienstingang van
Villa Aimé & Emile

nr 36 | WEENENSTRAAT
| hotel
| Beerblock (Augusta)

nr 23
| villa
| Emile

nr 24 | Villa
| Aimé

nr 25 | Villa
| de L'Estran

nr 26 | Villa
| Rosenda/Maritzo

nr 27 | villa
| Irène

volgnr. 010, registernr. 5, 165cm groot, lotingsnr. 118, zoon van Johannes Jakob, herbergier en Maria Jacoba DICKSCHEN

UITSTEL wegens sociale redenen – 2de uitstel – 3de uitstel - vrijgesteld

In: Militiebestand op de "Alphabetische lijsten" van de nationale militie Oostende 1818-1855 (VVFO 0157)

b) x Snaaskerke 14.11.1855 met **Joanna Thérèse GRIJSPEERD** (°14.12.1835 - +Oostende 29.10.1898 in de Wenenstraat 36), dochter van Jacobi en Anna Hollevoet – Charles was toen herbergier.

c) begraafplaats Nieuwpoortsesteenweg
Perk 01-0

A la mémoire

De Monsieur	De Dame
Charles Auguste BEERBLOCK	Jeanne Thérèse GRIJSPEERD
Epoux de Dame	Epouse de Monsieur
Jeanne GRIJSPEERD	Charles BEERBLOCK
Né à Ostende (06.06.1823 – niet vermeld)	née à Oudenburg (14.10.1835 – niet vermeld)
Et y décédé	et décédée à Ostende
Le 17 Juin 1892	le 29 Octobre 1898
À l'age de 69 ans	à l'age de 63 ans

d) KINDEREN

1.5.1 Charles BEERBLOCK

°Oostende 19.09.1856
+Ukkel 14.01.1899
Klerk bij stadsbestuur – comptable au Kursaal 1892
Adres: chef comptable au Kursaal – Rue de Vienne 34 (Stracké Alm.du Comm.&Ind. 1897)
Volgens het begrafenisregister, deel III (VVF 0434) werd deze zoon Charles bij zijn ouders (perk 01-01- 02) bijgezet. Echter zonder vermelding op de grafsteen.

1.5.2 Tilleman, Joseph BEERBLOCK

°Oostende 18.05.1858
+Oostende 30.10.1863

1.5.3 Charlotte, Emilie, Marie, Constance BEERBLOCK

°Oostende 14.03.1860 + Oostende 1916
x Oostende tussen 18 en 28.10.1899 met **Pierre, Charles LOMMEE** °Gent

26.09.1859 +1916, zoon van Charles en van Adelaïde Nahoel, kapitein bij het 3de Linieregiment

Adres: Pierre LOMMEE luitenant 3de Linieregiment, Rue St.Petersbourg 79 & Rue du Caire 22

(Stracké Alm.du Comm.&Ind. 1897)

Perk 02-08 begraafplaats
Nieuwpoortsesteenweg

A la mémoire

du Capitaine	de Madame
Pierre LOMMEE	Pierre LOMMEE
	Charlotte BEERBLOCK
(°26.09.)1859 – (+02.12.)1916	(°14.03.)1860 – (+02.12.)1916

1.5.4 Emile, Louis, Jean BEERBLOCK

°Oostende 03.10.1862 +Antwerpen 11.09.1906
Adres: particulier – RUE de Vienne 34 (Stracké Alm.du Comm.&Ind. 1897)
Adres: zonder beroep - Rue de Vienne 22 (Kiezerslijsten Oostende 1902 – VVF 0501)

1.5.5 Aimé, Constant BEERBLOCK

°Oostende 10.07.1864 +Oostende 02.12.1916
x Oostende op 25.02.1908 met **Nathalie MORTIER** °Oudenburg
16.11.1864 +Kortrijk 21.07.1944,
dochter van August en Anna Janssens
Adres: particulier – Rue de Vienne 34 (Stracké Alm.du Comm.&Ind. 1897)
Adres: zonder beroep – Rue de Vienne 22 (Kiezerslijsten Oostende 1902 – VVF 0501)
Adres: zonder beroep – Rue Royale 55
In: Kiezerslijsten 1914-1915 (VVF Oostende 0502) en 1915-1916 (VVF Oostende 0504)

Perk 02-07 begraafplaats
Nieuwpoortsesteenweg

Monsieur	Monsieur
Emile	Aimé (=Amatus)
BEERBLOCK	BEERBLOCK

RIP

(°03.10.)1862 – (11.09.)1906 (°10.07.)1864 – (+02.12.)1916

1.5.6 **Augusta, Mathilde, Constance BEERBLOCK** °Oostende 02.09.1866 +Oostende 09.07.1940

x Oostende op 28.04.1896 met **Joseph, Michel DOR** °Luik 10.05.1867 + zoon van Mathieu en Henriette COLLETTE, kapitein-commandant 3de Linierregiment Adres RUE DE ROME 8 – Lieutenant Porte-drapeau

(StrackéAim.du Comm.&Ind. 1897)
Adres BOULEVARD ROGIER 19
(Kiezerslijsten Oostende 1902 – VVF 0501)

Adres: RUE PETER BENOIT 17
(Kiezerslijsten 1914-1916 - VVF Oostende 0502/0503/0504/0505)

Adres: Jozef DÖR, gepensioneerd officier KEMMELBERGSTRAAT 42
(Kiezerslijsten Mannen 1925-1926 - VVF Oostende 0508/0509)

Adres: KEMMELBERGSTRAAT 36,

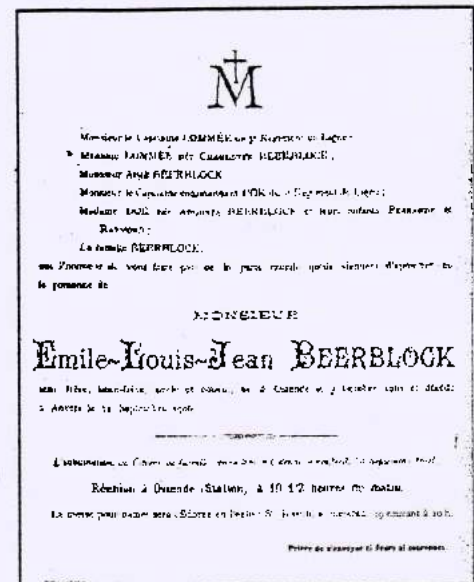
1.3.6.1 **Fernanda DOR** ° Oostende 06.05.1898, echtg. **Jan LAVERGNE** ° Oostende 26.11.1892,

NIEUWPOORTSESTEENWEG 55
Adres: KEMMELBERGSTRAAT 36 (Kiezerslijsten Vrouwen 1932 - VVF Oostende 0518)

Adres: ROGIERLAAN 52
(Kiezerslijsten Vrouwen 1938-1944 - VVF Oostende 0524)

weduwe Jean LAVERGNE, adres: KEMMELBERGSTRAAT 36
(Kiezerslijsten Vrouwen 1949-1952)

1.3.6.2 **Reimund/Raymond DOR** ° Oostende,

20.11.1899, ongehuwd, zonder beroep beheerder van roerende en onroerende goederen, ROGIERLAAN 52

Hugue LAVERGNE (neef?) op zelfde adres

(Kiezerslijsten Mannen 1929-1931 - VVF Oostende 0514/0515)

4 Toemaatje

WO II: **Nathalie Mortier** (° Oudenburg 16.11.1864), weduwe van **Aimé Beerblock**, komt samen met haar jongste zus Prudence (° Zandvoorde 09.07.1873) en de gezusters Pauwels om in een luchtbombardement in Kortrijk in de nacht van 20 op 21 juli 1944.

†

Gedenk in uwe vurige gebeden de zielen
van

Mevrouw NATHALIE MORTIER
Weduwe van Mijnheer Aimé BEERBLOCK
geboren te Oudenburg den 16 November 1864.

Mejuffer PRUDENCE MORTIER
geboren te Zandvoorde den 9 Juli 1873.

Mejuffer GILBERTE PAUWELS
geboren te Lichterveldt den 31 October 1909.

Mejuffer FERNANDE PAUWELS
geboren te Torhout den 9 Juli 1913.
beide dochters van wijlen

Heer Eduard en Mevrouw Stephanie Gernaey
alle vier slachtoffers van het luchtbombardement te Kortrijk in den nacht van 20 op 21 Juli 1944.

De storm van het wreed oorlogsgeweld heeft ook dezen schoonen familieboom aangeprepen en er vier takken afgerukt en ten gronde geveld.

Twee jonge, jeugdige takken in den volen groei en bloei, vol hoop op heerlijke vruchtbaarheid. Twee meisjes, kloek en gezond, welgeleerd, goed betaamd, vriendelijk en lief, vol offervaardigheid, slachtoffers van hunne goedheid en bezorgdheid voor anderen.

Twee oude takken, maar nog levendig, die 't Verband hielden met de reeds verdweenen ouders en grootouders. Tweemaal werden zij tot ontrenting gedwongen en liepen ten slotte naar zoo'n geweldigen dood.

Dat zijn felten. Wie zal ze uitleggen ten overstaan van Gods voorzienigheid en goedheid. Wie, nu nog overlevenden, misschien morgen ook gesneuvelden, kunnen slechts het hoofd buigen en in eenvoudige geloofsbelijdenis zeggen: Uwe H. Wil geschiede, o God! Oudoorgrondelijk zijn uwe wegen. Gelukkige dooden, die bereid waren voor God te verschijnen.

Dierbare familie, dank voor uwe goede en werkdadige bezorgdheid voor ons. Wij rekenen op uwe gebeden, opdat wij weldra met de reeds afgestorvene familieleden in Gods Veerde mogen opgenomen worden. Wij ook vergeten u niet. Eens komen wij weder samen ons nooit meer gescheiden te zijn.

H. Hart van Jezus, ik heb betrouwen op U.

Mijnheer en Mevrouw August PAUWELS-VERKEYN, kinderen en kleinkinderen:

Mijnheer en Mevrouw Jan DECLERCK-PAUWELS:

Mijnheer en Mevrouw Camiel PAUWELS-BREDDERMAN.

Bieden Ued. hun laatste dank voor de gebeden en blijken van

Drukk. L. Louwage, Sint-Andries.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

Jan Nuytten

Het uitvaartcontract
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53

